باتۇرجان ئاتاخان

تاجىكىمنىڭ يۈرىكىدە مەن

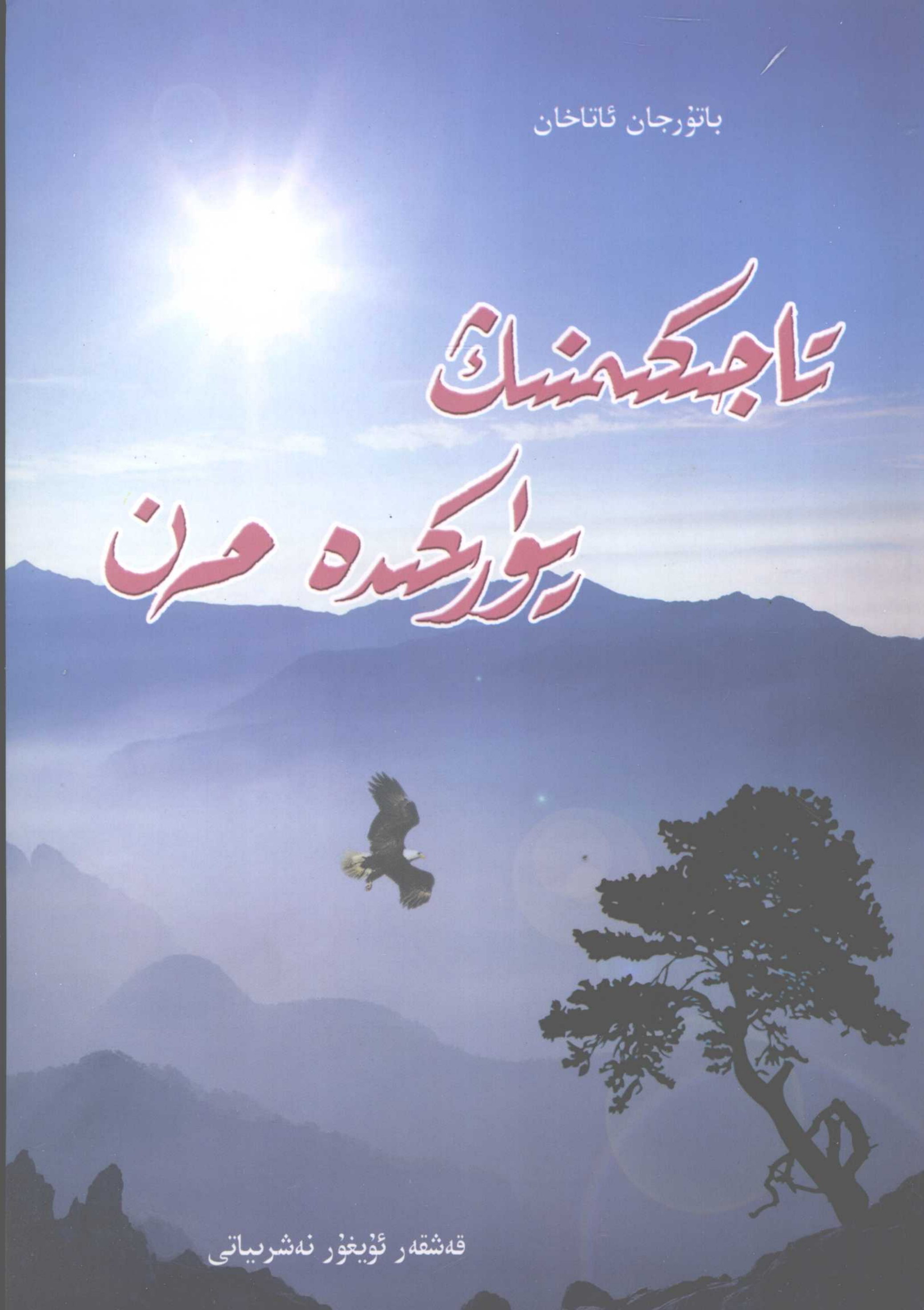

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرىسى

مۇقاۋىنى لايىھىلىگۈچى: ھەزرەتئەلى ئەخەت

ISBN 978-7-5373-1743-6
9 787537 317436 >
ISBN978-7-5373-1743-6
（民文）定价：10.00 元

باتۇرجان ئاتاخان

تاجىكىمنىڭ يۈرىكىدە مەن

(شېئىرلار توپلىمى)

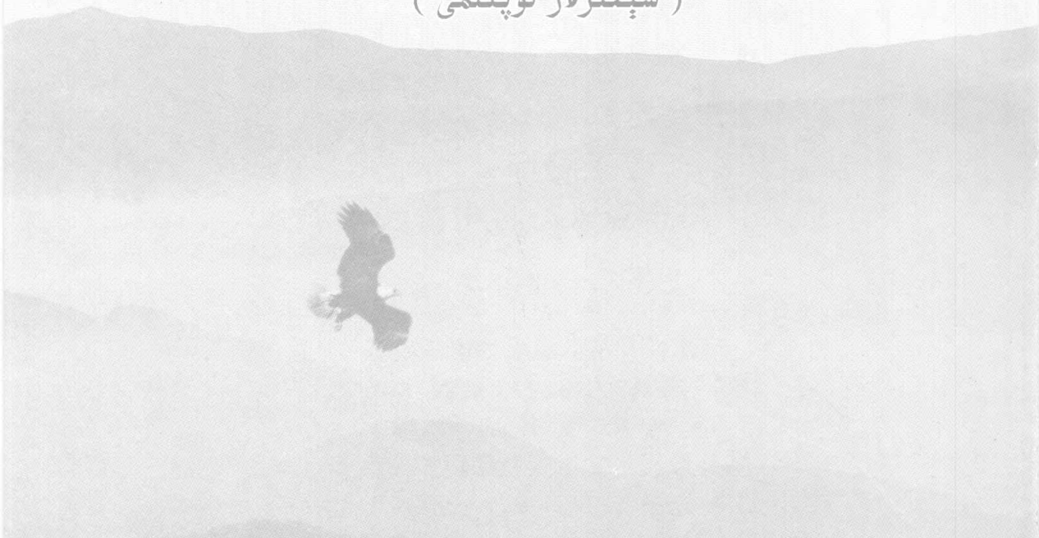

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى

www.uyghurkitap.com

图书在版编目(CIP)数据

塔吉克人心目中的我：维吾尔文/巴吐尔江·阿塔汗著．—喀什：喀什维吾尔文出版社，2008.12
ISBN 978-7-5373-1743-6

I.塔… II.巴… III.诗歌—作品集—中国—当代—维吾尔语 （中国少数民族语言）IV.1227

中国版本图书馆 CIP 数据核字（2008）第 213858 号

责任编辑：斯曼古丽·阿吾提
责任校对：拜合提亚尔·阿布力米提

塔吉克人心目中的我

巴图尔江·阿塔汗　著

喀什维吾尔文出版社出版发行
（喀什市塔吾古孜路 14 号　邮编：844000）
各 地 新 华 书 店 经 销
喀什维吾尔文出版社印刷厂印刷
850×1168 毫米 1/32 开本 4.875 印张 3 插页
2008 年 12 月第 1 版　2008 年 12 月第 1 次印刷
印数：1—3080　　定价：10.00 元

مەسئۇل مۇھەررىرى:چىمەنگۈل ئاۋۇت
مەسئۇل كوررېكتورى: بەختىيار ئابلىمىت

تاجىكىمنىڭ يۈرىكىدەمەن

ئاپتورى: باتۇرجان ئاتاخان

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى نەشر قىلىپ تارقاتتى
(قەشقەر شەھىرى تاربوغۇز يولى 14 ـ قورۇ، پوچتا نومۇرى: 844000)
جايلاردىكى شىنخۇا كىتابخانىلىرىدا سېتىلىدۇ
قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتى 850×1092م م 1/32،
باسما تاۋىقى: 4.875 قىستۇرما ۋارىقى: 3
2008 ـ يىل 12 ـ ئاي 1 ـ نەشرى
2008 ـ يىل 12 ـ ئاي 1 ـ بېسىلىشى
تىراژى: 1 —3080
ISBN 978 - 7 - 5373 - 1743 - 6
باھاسى: 10.00يۈەن

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

قۇياش قوغلاپ ماڭغان كىشلەر،
مېنىڭ ساددا، سەممىي خەلقىم.
ئاپئاق قار ـ مۇز ئويغان نەقىشلەر،
ئۇنىڭ قەلبى، يۈرىكى بەلگىم.

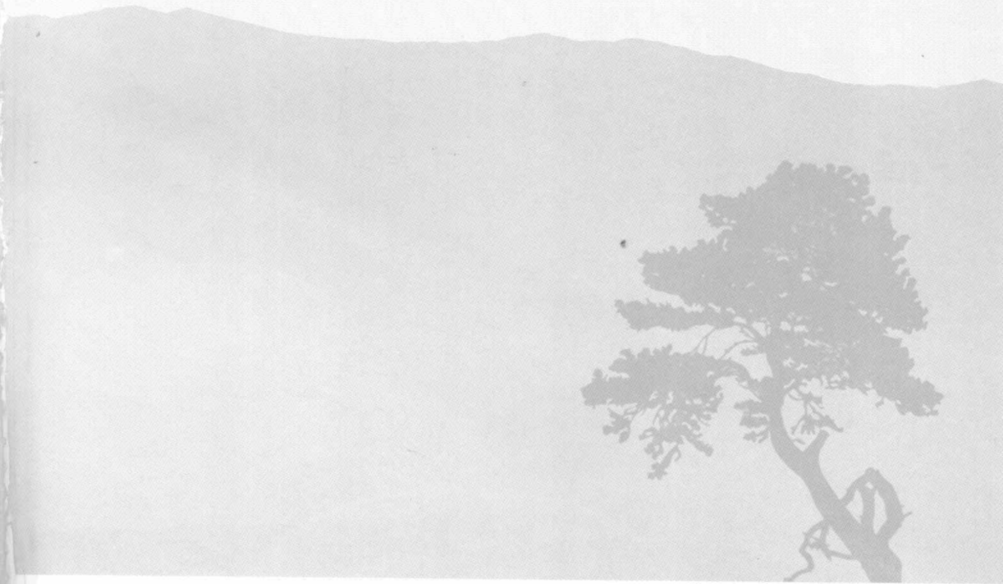

مۇندەرىجە

قارلىغاچنامە 1

زۇمرەتتەك ئارچىلار قىيادا مەۋلان.................. 2

كىرپىكىڭ ئوق ئاتار، شەۋقى ئالار جان............... 3

هاسىدىن دىرەك 4

چوڭ بولغانىنىڭ تارتتىم دەردىنى..................... 5

جاهانغا ئىشەن.................................. 6

ئىككى رەقىب رەڭ بېرىدۇ ئالەمگە 8

سېنى دەپ 9

سېلىكەي كۆكسۈڭدە چوغ چىشلىگەن ياز.................. 10

مېھرىدە قېپقالسۇن سوغۇلماس دەريا 11

قىشتىن قېچىش 13

كۆنلەرگە باقمەن كۆيلىرىم بىلەن...................... 14

ياز 15

ئەرنىڭ تۈزى 16

ئوتنامە 17

چاقماق 18

رەھمىتىم كۆپ ئەنئەنە ساڭا.......................... 19

ئىنتىلىش 21

تاجىكنىڭ ئۆلى 22

كېچە مېنى قىلىۋالدى غۇنچە......................... 24

ئىشەنمەسلىك چۈشسە ئارىغا 25

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ ئېلېكترونلۇق ئادرېسى

شائىرىم دەپ ئىپتىراپ قىلسا دىلداشلار.......... 26
ياتسىرايسەن نېمىشقىكىن تالڭ 30
ھايات 31
ئاقماقتا تۇيغۇلار باغرىمدا يوروپ................ 32
ئۆزىنى سورار ئاقىل، مەرد دېگەن.............. 33
«خۇش ئامەدى» دېگەن ئاشۇ سۆز.................... 34
ۋاپاسىزلىق 35
گۈزەل ئىدى ئاشۇ چاغلار بەك.................... 36
كۆنۈپ كەتتىم.............................. 37
نازىلە 38
ئۆزۈڭ ئۆچۈر 39
بوۋاي 40
قوتاز.................................. 41
ياشاش دېگەن رىقابەت........................ 42
ئىككىنچى چارە 43
كىلونلانغان يۈرەك 44
بىر ئەمەلدار «شائىر»غا 45
قالارمىز شۇندىلا ھاياتقا يېقىپ 46
كونا جاي 47
قاردىكى سىغىنىش 48
نېمىنى دەپ 50
باھارغا قىياس قىل سەن مېنى پەقەت................. 51
ئەۋلادقا قالسۇن 52

كۆلكەمدە 53
باشلىق ساڭا يارايمەن قاچان 54
ئەزرائىل 55
ياشلىق تەزكىرىسى 56
لاياقەتلىك ئەر دېمە مېنى 57
سېنىڭ شەكلىڭ 58
ئۆركۈيمەن ئۆزۈمنىڭ ئۈنىدىن ھەتتا 59
ئاداققى كۈتۈش 60
تاش ئادەم 61
بۆركۈتكە 62
كەنت كېچىسى 63
پىنھاندىكى چاقىرىق 64
ئىنتىلىش 65
يامغۇرلۇق كۈن 66
ئىككىنچى قەۋەت 67
بىغۇبار قۇشلاردەك ئاقماقتا پەسىل 68
زەنجىر 69
ياشلىققا شىۋىرلاش 71
ئۆلسەم 72
كۆرۈنگەن تاغ 73
كېرەك ساڭا غەيرىتىم 74
بۇ ئەمەس مېنىڭكى ياشلىقىم ئەي جان 75
قايتىپ كەلسە باللىقىمىز 76

بولالامسەن شائىرغا ئايال 77
شائىرلىقىم چانار ئالدىڭدا 78
يېشىل مۇھەببەت 80
ھىجران ناخشىسى 82
يوقاتمايمەن ئالدىراپ 83
پاتراق تويۇڭ بولسىكەن دەيمەن 85
ئۆزگىنى كۆر، ئۆزۈڭنى كۆزەت 86
جۇۋان قەسىدىسى 87
قايتۇرۇپ بەر 88
بەخت ۋە بەختسىزلىك 89
سەن قەلبىمنىڭ قۇياشى بىراق 90
ئىنساپسىزغا 91
مەڭگۈلۈك سۆيۈش 92
مۇھەببەت 94
كىچىككىنە خوشلىشىش چېيى 95
ياشلىرىمدەك كەلمەكتە ئېقىپ 97
ئۆمرۈڭدىن پۈتكىن داستان دەپ 98
سالام ساڭا سۆيۈملۈك ئەتە 99
سېغىنىش 100
سەن بار ياققا سالىمەن نەزەر 101
تاغ بالىلىرى 102
غەلىبەڭگە تەۋرىرۈك ئاپئاق چاچلىرىڭ 104
ئۆز بەختىمنى ئۆزۈم تاپىمەن 105

www.uyghurkitap.com

ئاپئاق ئايدىڭ دۇنيا ياراتقىن 106
قالاقلىق 107
قار ۋە مۇزدا يۇيۇنار قىشلاق 108
يۇرەكتە چايقىلىپ ئوغۇزدەك باھار 109
... گە 110
تېڭىرقاش 111
تۇغۇلمىغان بەختنى تۇغۇپ 112
بىر سۆيگۈ بار قەلبىمدە يارقىن 114
باشقىلارنىڭ بولۇپ كەتتىڭ، ھەي... 115
سوغۇق سۆيۈلۈش 116
تۆتىنچى ماي سائەت ئىككىدە 117
ئامەت 118
ئۈچىنچى شەخسنىڭ قەلبىدە 119
بەلكىم ئەمدى شۇنداق قېرىپ كېتىمەن 120
يەتمىگەندە ئاشۇنداق... 121
بىز ئۇچراشتۇق ئاخىرى يەنە 122
گۇۋاھلىق بېرەلمەس ساڭا ۋە ماڭا 123
رۇس قىزىغا ئوخشايسەن بىراق 124
ماڭا مېھرىڭ ئاشۇمۇ سېنىڭ 125
«ياق» دېگەن سۆزۈڭدىن 126
بەخت دەيمەن 127
قۇياشقا تۇتاشقان روھ (تارىخىي داستان) 128

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېگى ئادرېسى

قارلىغاچنامە

قارلىغاچلار كەلمەكتە ئۇچۇپ،
ئىزدەر ئەنە كۆمۈلگەن دانىنى.
كۆنلىرىمنىڭ باغرى بەك يۇمشاق،
باقار يۈكسەك بىلىپ ئىنسانىنى.

باھار بەرگەن تەلەيىنى مىنىپ،
ئوينار غەمسىز، شۇ قەدەر ئەركىن.
قارلىغاچلارغا كېلىدۇ زوقۇم،
بەرمە تەڭرىم بۇ زوقتا تەركىن.

قارلىغاچلارغا كېلىدۇ زوقۇم،
ئۆي ياسايدۇ ھويلامدا تېخى.
كۆنلىرىمنىڭ مېھرىنى ئۇتۇپ،
قىلىپ قويدى مېنىمۇ سېخى.

باھار بىلەن كېلىدۇ ئۇلار،
ئۆزىتىمەن باھارنى بېرىپ.
كەلگىن دائىم قارلىغاچلىرىم،
كۆتۈش دېگەن كەتمەيدۇ قېرىپ.

زۇمرەتتەك ئارچىلار قىيادا مەۋلان

زۇمرەتتەك ئارچىلار قىيادا مەۋلان،
يىلتىزلار ئەمرىدە ئېرىگەن مەرمەر.
ياپيېشىل مەۋجىدە سەمرىيدۇ ئېھسان،
ئۆچمىدۇ ئىسرىققا پۈركەنگەن يەللەر.

بۈركۈتلەر پەرۋازى بوشلۇقتا سەيلان.
دىللاردا سايىسى قىلىندۇ جەۋلان.
تەبىئەت ئانىنىڭ چۈشىدە ئايان،
قۇچاقلاپ ئۇخلايدۇ چوققىلار مانان.

يېشىللىق قەلبىدە، ئەمەس ئۇ نىقاب،
ياپيېشىل ئەزانى توۋلايدۇ قىش-ياز.
ئوقلارنىڭ پىتنىسى باغرىنى تىلغاپ
ئۆتسىمۇ، تىك، مەغرۇر يەنە سەرۋىناز.

نېچۈن ئۇ پەرۋىشسىز شۇ قەدەر غىلمان،
سوئاللار چەشلەردىن تۇرقىغا قاراپ.
ئۇنىڭ ئوق يىلتىزى تاشنى قارمىغان،
نېچۈن ئۇ تومۇزدا بولمايدۇ كاۋاپ.

شۇنداق بىر ھەقىقەت سالىدۇ گىرە:
«سۇ، ھاۋا، يەر، گىياھ سىڭىشسە ئۇيقاش.
ھاياتلىق تۇغيانى تۇرىدۇ ئۆرە،
ھەممىنى مۇھەببەت قىلار قەلەمقاش».

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورپىكتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىكى ئادرېسى

كىرپىكىڭ ئوق ئاتار، شەۋقى ئالار جان

سۈباتىڭ خۇشرۇھتىن توقۇلغان زەرباپ،
كىرپىكىڭ ئوق ئاتار، شەۋقى ئالار جان.
سەن ئۈچۈن يېزىلار ھەر قۇر، ھەممە باب.
گۈللەردەك ئېچىلار دىلدىكى ئارمان.

قۇرغۇيدەك جىلۋەڭدە تىرمىلاپ دىلنى،
تىنچلىقىم باغرىغا ئۇيۇتىسەن قان.
ئالمىنى ئۈزىدۇ مىنگەنلەر پىلنى،
ئەكسىچە ياياقلار پاخشى ھەرقاچان.

دىلىڭنى ئۇتتۇمەن سۆيگۈمنى چىڭقاپ،
لەۋلەردە يالتىرار ئالۇچا ئۇماق.
گاھىدا چاقماقسەن، گاھىدا ئاپتاپ،
تاشتەك ھەم قاتتىقسەن، يىپەكتەك يۇمشاق.

ھاسىدىن دېرەك

تۇۋلايمەن ھەرقاچان ئۆز ئۈنۈم بىلەن،
تاپىمەن بۇردا نان ئۆز تەرىمدە ھەم.
پەقەت شۇ باشقىلار تىكىدۇ كېپەن،
تەن بەرمەي كۆلىمەن ئەگەردە ئۆلسەم.

ئۆزىنى ئۆزى ئاھ، يارىتار ئىنسان،
ئۆز روھىڭ ئۆزۈڭنى قىلار مۇستەھكەم.
بىراۋدىن تىلىگەن بەخت ۋە ئېھسان،
دېمەيدۇ ھېچقاچان «دەردىڭگە يەتسەم».

ئۆزلۈكلا نىشانغا باشلايدۇ سېنى،
تايىنىش ــ سەن ئۈچۈن ھاسىدىن دېرەك.
ئاقسىغان پۇتلارغا نەزەر سال قېنى،
بەيگىدە ئۇتۇشقا بولامدۇ كېرەك؟

ئۇيغۇر كىتاب تورپېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېگى ئادرېسى

چوڭ بولغاننىڭ تارتتىم دەردىنى

(مەرھۇم دادام خاتىرىسىگە)

نەزىرىدە كىچىك بالىنىڭ،
ئۆلمەس ئادەم ئەبەدىلئەبەد.
«ئۇخلىدى» دەپ بىلىدۇ ئۇنى،
«ئۆلۈش» نىمە، بىلمەيدۇ پەقەت.

چىمدىپ قويۇپ مىيىست بۇرنىنى،
يۈگۈرۈپ چىقىپ كېتەر تالاغا.
ئاشۇ بالا بولسام ئىدىمەن،
چۈشكەن غەمسىز ئۇندا ساماغا.

دادام «كەتمەي» قالارمىدى ـ ھە،
«ئۇخلىدى» دەپ بىلسە يۈرىكىم.
چوڭ بولغاننىڭ تارتتىم دەردىنى،
ۋاقىتسىز ئاھ، سۇندى قانىتىم.

دادام كەتتى بىزگە «خوش» دېمەي،
ئالماي تۇرۇپ بالا «قەرزى»نى.
يامغۇرلىرى ئاققان كۆزۈمنىڭ،
كىممۇ سورار ئەمدى ئەرزىنى؟!

جاھانغا ئىشەن

مەيلى كۆلدۈرسۇن ياكى يىغلاتسۇن،
سۆيۈملۈكتۇر يەنىلا جاھان.
ھاياتلىقنى كۆكلىتىپ ئۇندا،
ئۆمرىمىزگە پۈتىمىز داستان.

گاھ يامانغا كېلىدۇ ئامەت،
ئەتىۋارلىنار ئەسكىلەر گاھى.
ياخشىلاردىن قاچسىمۇ تەلەي،
لېكىن ئېنىق بىر كۈن سېيماسى.

نۇرلىنىدۇ ئالتۇندەك پارلاپ،
كېلەر نۆۋەت ياخشىغا قوشلاپ.
ئوتتا، سۇدا ئۆتكەنلەر مەغرۇر
ئاشالايدۇ داۋاندىن ئاتلاپ.

بۇ جاھان ھەم سىنايدۇ سېنى،
لازىم شۇڭا، بولمىقىڭ تەمكىن.
ئامەت كەلسە قىنىڭغا پاتماي،
كەتسە شۈكلەپ بولمىغىن غەمكىن.

ئۇيغۇر كىتاب تورپىكتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

ئېرىشەلمەس ئاخىرقى نەپكە،
مەۋقەسى يوق ئۆتكەنلەر هامان.
دەپتىرىگە چۈشەر بىرمۇبىر،
قايسى ياخشى ۋە قايسى يامان.

جاهان ساڭا يازار خۇلاسە،
ھەقىقەتتى ئۇنىڭ ساپ، ئادىل.
ئىشەن شۇڭا جاهانغا دوستۇم،
گەر ئۆزۈڭنى سانىساڭ فازىل.

ئىككى رەقىب رەڭ بېرىدۇ ئالەمگە

چاقمىقىنى چېقىپ تىمتاس داۋامەت،
ياز ھاۋاسى ئامراق يامغۇر تۆكۈشكە.
ھەيۋىتىدە گۈلدۈرماما ئالامەت،
كۆڭۈللەرنى ئورار ئوماق تەشۋىشكە.

چاڭقاق زېمىن كۈلەر زەمزەم سۇ ئىچىپ،
بىراق، كەلكۈن ئالار گاھى گېلىدىن.
شادلىق دېگەن تۇرماس دائىم نۇر چېچىپ،
گاھى ئوق بوپ تېگەر قايغۇ نېرىدىن.

تەبىئەتكە ئوخشاش قىسمەت ئادەمگە،
كۈلكە ـ يىغا چىقار يولغا بىر ئۆيدىن.
ئىككى رەقىب رەڭ بېرىدۇ ئالەمگە،
ئەنە شۇنداق ئوت ۋە سۇ بوپ مېھرىدىن.

ئۇيغۇر كىتاب تورپىكتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىڭى ئادرېسى

سىنى دەپ ...

سىنى دەپ تىنچ دىلنى قىلدىمەن سەرسان،
سىنى دەپ لىۋىمنى چىشلىدىم قاتتىق.
سىنى دەپ ئىشىكىمنى تاقىدىم ھەرئان،
سىنى دەپ يات لەۋدىن تاپمىدىم شادلىق.

سىنى دەپ بىر ساۋا باغلىدىم رىشتە،
سىنى دەپ ياراتتىم گۈزەل ئىتىقاد.
ئەمماكى بىلمىدىم سىنى تېخىچە،
كۆرمىدىم ۋەسلىڭدىن قىلچە ئىلتىپات.

سىنى دەپ ئازدىم راست، ئۆزۈمنىڭ شورى،
تۈز نىيەت، پاكلىقنى بىلگەچكە مەن تاج.
ئۆچمىسە بولاتتى ھاياتىم نۇرى،
سىنى دەپ ۋىسالسىز ئاخىر بىئىلاج.

سېلىكەي كۆكسۈڭدە چوغ چېشلىگەن ياز

قەلبىمدە گۈل بولۇپ ئۈنەي سەرۋىناز،
باھار ئېپ لېۋىڭدە ئالدىمغا كەپسەن.
سېلىكەي كۆكسۈڭدە چوغ چېشلىگەن ياز،
سايەڭنى ئەپ قاچما مېنىڭدىن قەستەن.

سۆيۈشنى ئۆگىتىپ قويۇپتۇ كۈنلەر،
تەگمە، ئۆيۈڭنىڭ كەينىگە ئۆتسەم.
قۇندۇزدەك چېچىڭنى سىيلايدۇ تۈنلەر،
يۆلەنگەن شاخلاردا پىشىپتۇ كۆكلەم.

قەلبىمدە گۈل بولۇپ ئۈنەي دىلخۇمار،
ھەر سەھەر سىمابتەك شەبنىمىڭنى تۆك.
سەن بەختىم ئېتىزى، تەردىمەن ئىپار،
ئىپار بەر، بەرمىگىن تەسكەن ۋە سۆكسۆك.

www.uyghurkitap.com

مېھرىدە قىپقالسۇن سوغۇلماس دەريا

قالىدۇ بۇ جاھان ھەركىمدىن ئېشىپ،
توغراقتەك ئۆمۈرچان قىلالماپتۇ ئىگەم.
كېتىدۇ ئۆتكەنلەر تاغلارنى تېشىپ،
كېتىدۇ سۇ كەچمەي چوڭ بولغانلارمۇ ھەم.

بەرھەقتۇر ئالغاننى قايتۇرۇپ بېرىش،
ئالدۇق بىز ھاياتنى قىرقىراپ يىغلاپ.
بەختتۇر چىرايلىق دۇنياغا كېلىش،
بەختتۇر ئاداققى كېتىش ھەم ئۇزاپ.

كېتىمىز، قالىدۇ ئىزلارنى ساقلاپ،
بىز سوققان سېپىللار، بىز ئاشقان داۋان.
تىرىكلىك تەختىدە بىر-بىرىن ئاتلاپ،
دىللارنى ئاغرىتىش ھەممىدىن يامان.

ئۆتكەنلەر بار شۇنداق ئەل-يۇرتقا كۆيۈپ،
مېھرىدىن مەڭگۈلۈك گۈللەرنى تەرگەن.
ئۇلارنىڭ روھىنى ئۆتمەكتە سۆيۈپ،
تەھسىن ۋە دۇئالار چىن ئىخلاس بىلەن.

ئۆتكەنلەر بار يەنە روھىنى بۇلغاپ،
ئەل-يۇرتنىڭ پاتمانلاپ قارغىشىن يېگەن.

شۇڭلاشقا مەن دەيمەن: قوياىلى ئۇيلاپ،
ياشاشنى گۈللەردەك جەزبىدار، لەۋەن.

كېتىمىز ھاياتقا قانماستىن ھامان،
قالىدۇ ئۆزىتىپ ئىشىكىدە دۇنيا.
ياشايلى كۆلكىدە جاھان ۋە جاھان،
مېھرىدە قېپقالسۇن سوغۇلماس دەريا.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

قىشتىن قېچىش

شۇنداق بىر كۈنلەردە قار ياغىدۇ، قار،
ماموقتەك لېۋىنى زېمىنغا سوزۇپ.
ماموقتەك لېۋىدە ياشايمەن باھار،
كەتمىسە گۈللىرىڭ قەلبىمدە توزۇپ.

ئورمانلار كىيىدۇ ئاق لىباس ئۇندا،
ئاپئاق ئىز كېتىدۇ چىغىر يول بويلاپ.
يۈرىكىڭ ئېرىيدۇ مەن ياققان چوغدا،
قارىشار شىۋاقلار بويىنىنى تولغاپ.

كۈمۈشتەك چاچقۇلار تۆكۈلەر باشتىن،
چۆمىمىز بەختكە، دۇنيانى ئۇنتۇپ.
قىپقالار، چىقالماي بىز سوققان قاشتىن،
قىش بوۋاي تېرىكىپ ھاسىسىنى تۇتۇپ.

كۆنلەرگە باقىمەن كۆيلىرىم بىلەن

كۆنلەرگە باقىمەن كۆيلىرىم بىلەن،
قەلبىمدە ئامەتلەر ئاچماقتا چېچەك.
ياقماقتا لېۋىنى لېۋىمگە چىمەن،
ئېھ، ئالتۇن يۈگەكتە ئالتۇن كېلەچەك.

كۆنلەرنى ئالدىمەن تۈنلەردىن ئۈزۈپ،
ئاقماقتا نۇرلىرى يولۇمدا دەۋرەپ.
قاناتلىق ھېسلىرىم جاۋاھىر سۈزۈپ،
بولدۇقلار بولاقلار دىلدا كۆۋەجەپ.

يېزىلدى قۇرلارغا شەبنەمدەك ھېكمەت،
قۇچاقلا روھىمنى چىڭ سىقىپ ۋەتەن.
چاچىمەن دىللارغا سۆيگۈدىن ھىممەت،
كۆنلەرنى باقىمەن كۆيلىرىم بىلەن.

يازغا تىلەك

شوخچە ئىغىر ياشاشنىڭ يۈكى،
ئەزاسىدىن قويۇلىدۇ تەر.
مەن ـ مەن دېگەن كىشىنىڭ قەددى
ئىگىلىدۇ ئۆتكەنچە كۈنلەر.

ھارۋىسىغا ماڭىدۇ قېتىپ،
چاپتۇرىدۇ تۇرمۇشنىڭ غېمى.
ئاقساشلاردا قەدەملەر ئېلىپ،
چۈرۈلىدۇ «بەدەل»نىڭ تېمى.

كۆلدۈرسە ئۇ ئاپتاپتەك سېنى،
يىغلىتىدۇ يامغۇردەك ئۈنى.
مۇشەققەتنىڭ دېگىنى ھېساب،
مېڭىشنىڭ شەرت تۈتۈپ قولىنى.

شالتاق تەرگە چۆمۈلۈشۈڭ بار،
مەنزىلىڭگە بارغۇچە يېتىپ.
چاچلىرىڭنى كۆمەر ئاپئاق قار،
قىشنى بالدۇر يومزەكلەپ ئېتىپ.

ۋايىساڭمۇ چىدايسەن ئاڭا،
لېكىن يەنە كېچەلمەيسەن ۋاز.
ئاسان ئەمەس ھاياتنىڭ شۇڭا
ساڭا بىر رەت بېرەلىشى ياز.

ئەرنىڭ تۇزى

كىرگەن چېغىم سۆيگۈ پەسلىگە،
يۈرىكىمگە ئاققان ئاياللار.
خۇش پۇرىقى تارتقان دىلىمنى،
ئېپ كەلگەندە ئۇنى شاماللار.

ئۇسسۇلۇقنى تۇتقان، خۇمار قىپ.
لەۋ ئۇرۇشنى گەر توختاتسا «جەك».
يۈرىكىمنىڭ زەمبىرىكىدە
ئالغان شۇنداق جانانىمنى مەن.

ئەرنىڭ تۇزى، تۇزى ئاشۇنداق.
تەڭشىلەركەن يىگىتلىكىدىن.
بىلەركەنمىز پىشقان چاغدىلا،
ياشلىق نېمە، شاشلىق نېمىكىن؟

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئوتنامە

يۇرەكلەرنىڭ ئوتى يۇرەكتە،
شۇندىن كېلەر ھاياتلىققا ياز.
كۆڭۈللەردىن سۇ ئىچكەچ كۆڭۈل،
كۆكلەر شادلىق دەرەخلىرى ساز.

يۇرەكلەرنىڭ ئوتى يۇرەكتە،
مېھىر-ۋاپا ئۇندا كۆيگەن چوغ.
ئىللىتىدۇ سوغۇق ئالەمنى،
چېچەكلىتىپ يازلارنى ئۇلۇغ.

چاقماق

ھەربىر قېتىم ئۇرغان لەھزەڭدە
سىلكىنەر كۆك، سىلكىنىدۇ يەر.
قىلىچسىمان ئەركەك يالتىراش،
دولقۇن يېرىپ تۆكىدۇ كەۋسەر.

ۋەھىمىگە كۆمۈپ ئالەمنى،
تولدۇرىسەن ئىدىشلارغا مەي.
بۇلۇت چىشلەپ بۇلۇت لېۋىنى،
قىلار ئوتلۇق مۇھەببەتنى ئەي.

كۆتۈرگۈزۈپ يازغا ھامىلە،
سەن ئۇۋاڭدىن چىقىسەن شۇنداق.
جۇلا بىرلە ئاسمان ناخشىسى،
دىل تارىمدا ئوينىتار بارماق.

رەھمىتىم كۆپ ئەنئەنە ساڭا

ھالقىسامىمۇ ئوتتۇزدىن ئانا،
مەن بارىمەن يۇزۇمنى تەڭلەپ.
سۆيۈپ، ماڭا بىرىسەن يەنە،
ۋۇجۇدۇمغا مېھىر ھەسسىلەپ.

دادا، سەنمۇ قويىسەن سۆيۈپ
پېشانەمگە ئانامدەك تەبىئىي.
ئالدىڭلاردا تۇرىمەن كۈلۈپ،
مەن ئاشۇنداق يەنىلا سەبىي،

سىڭلىم ئۆتەر قولۇمغا سۆيۈپ،
ھەم شۇنىڭدەك تامامى قىزلار.
تاجىك ئۆتەر شۇنداق كۆرۈشۈپ،
قوللىرىغا سۆيۈشۈپ تەكرار.

بىزدە بارى ئاشۇنداق يوسۇن،
بىزدە بارى ئاشۇنداق ئەخلاق.
دىلغا شادلىق ئاچىدۇ قويۇن،
ئەنئەنىدىن يورۇپ ھەممە ۋاق.

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى www.uyghurkitap.com ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى

ئەنئەنىدىن جارىدۇر سۆيۈش،
تەندۇر بوۋا چوڭ-كىچىك ھەممە.
مېھرىبانلىق نۇرىنى كۆرۈش،
ئەنئەنىدىن نېسىپتۇر بىزگە.

رەھمىتىم كۆپ ئەنئەنە ساڭا،
سەندىن تاپقاي تاجىك ئۆزىنى.
بۇ ئۇدۇمنى بىلدۇرەي ئاڭا،
ئوغۇل-قىزىم ئېچىپ كۆزىنى.

ئىنتىلىش

ئالمىسىمۇ مەيلى ھېچكىم ئارىغا.
دوروس بولسام خۇشمەن تەنھا يۈرگەندە.
بولالماسمەن دوست شۇ كۆڭلى قارىغا،
خۇشامەتتە دائىم ساختا كۈلگەندە.

ھايات ئۆچۈن پەقەت بىر رەت كېلىمىز.
نېمىشقىكىن يەتمەك قىيىن قەدرىگە.
بەزىمىزنىڭ دەريا بولسا دىلىمىز،
بەزىمىزنىڭ قۇرت پۈتۈلگەن پەيلىگە.

ۋاپاسىزلىق، ئالدىنىشلار-ئالداشلار
قەدەمدە بىر كەيپىمىزنى بۇزىدۇ.
خەنجەر ئۇرار يۈرەكلەرگە كۆز ياشلار،
دېمەك ئادەم بىر-بىرىنى تونىدۇ.

ساداقەت ۋە مېھىر-ۋاپا ئالىمى،
گاھى قويار ئۆز-ئۆزىنى كاچاتلاپ.
ئەشەنچسىز بولۇپ قالغاچ ئادىمى،
بۇلغانماقتا ئەخلاق، مۇھىت كۈن ئاتلاپ.

ئادىمىيلىك خسلەت بىلەن ياشىماق،
نەقەدەر بىر بەخت، بىلسە ھەر ئادەم.
شۇڭا دەيمەن ئۆز-ئۆزۈمگە: بول يىراق
بەتقىلىقتىن، بەتخۇيلاردىن سەن ھەردەم.

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى

تاجىكنىڭ ئۆلى

تاجىك ــ بىز خەقلەر سۆيگۈنىڭ قۆلى،
مۆزتاغ كۆتكىنىدەك قۆياش نۆرىنى.
كۆتىمىز غەمخورلۆقنىڭ تىللالىرىنى.
كۆتىمىز
بەختنىڭ ئىشىكتىمىزنى چېكىشىنى،
ئالىي مەكتەپلەرنىڭ تۆۋەن نومۆردا قوبۆل قىلىشىنى،
كۆتىمىز، كۆچىمەيلا مىليونېرغا ئايلىنىشنى ھەم.

تەمە
پاتقىقىقغا كىرمەكتە سۆرەپ
بىزنى، سۆرەپ ماڭغان ئۆكۆز كەتمەكتە جۆدەپ،
مايمۆن چېغىدا دورايدۆ ئادەمنى،
بىز دورايمىز ئۆز-ئۆزىمىزنى.
كىسلارودقا قالدۆق ئۆگىنىپ،
ھاۋانى ئۆز كۆچىمىز بىلەن باقمىدۆق شوراپ.
تايىنىش ــ بىز ئۆچۆن ئۆي خىزمەتچىسى،
ياتىمىز شېشىنى تىكلەپ، تەكىينى قىرلاپ.

ئۆتمەكتىمىز
رىقابەتنىڭ تېزىكى بولۆپ،
بـ

ئامەت قاچماقتا ئىزى يوقىلىپ،
پوتلار ئۆز ئىگىسىنى تاپماقتا.
گەۋدىمىز
بىر پارچە پوت گۆشكە ئوخشاپ قالماقتا.

يول نوسۇلكىسىغا سىلىپ بىزنى،
ساۋابىنىڭمۇ تېشىلدى قوڭى.
ئەمدى گەپ ئۆزىمىزدە،
ئەقىلنىڭ ئىچىدىكى كۆزىمىزدە.

تايانمىغىن، ھاساڭنى تاشلا،
نانلار ئۆز ئوچىقىمىزدا يېقىلسۇن.
«تەييارتاپلىق» سۇنسۇن، چېقىلسۇن!

لەھەڭنىڭ يەيدىغىنى بىلىجان،
رىقابەتنىڭ يەيدىغىنى ئەقلى كور، نىمجان.
ئەتراپىڭغا باق، مېڭىشنى ئۆگەن،
جاپانىڭ تەمىنى تېتىشنى ئۆگەن.

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com

كېچە مېنى قىلىۋالدى غۇنچە

شېئىر يازسام يازدىم كېچىدە،
ئۇنىڭسىزمۇ ماڭا يوق ئىمكان.
كۈندۈز خىزمەت، مائاش غېمىدە،
روھىم سەككىز سائەتكە قۇربان.

كېچە ماڭا قالماقتا ئوڭچە،
يېمەكتىمەن ھاياتنى بۇلاپ.
كېچە مېنى ئۆزىگە غۇنچە
قىلىۋالدى، ياتىمدۇ پۇراپ.

ئۇيغۇر كىتاب تورپىكتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىكى ئادرېسى

ئىشەنمەسلىك چۈشسە ئارىغا

ئىشەنمەسلىك چۈشسە ئارىغا،
ئۆچەر يېنىپ تۇرغان مۇھەببەت.
يىراقلىشار دىللار دىللاردىن،
قول بېرىشكەن دوستلار نىھايەت.

ئىشەنمەسلىك چۈشسە ئارىغا،
يوقار شادلىق، بارچە لاتاپەت.
بوزلاپ نەرە تارتقۇسى ھامان،
ئىشىكلەرنى چۇۋۇپ قىيامەت.

شائىرىم دەپ ئېتىراپ قىلسا دىلداشلار

ئۆز يۇرتۇمدا، ئاشۇ تاجىك قوۋمىدا
مېنى كۆرۈپ باقمىغانلار تېخى كۆپ.
نامىم يوقتۇر تېخى ئۇلار دىلىدا،
شىراز① كەبى تۇرالىغۇدەك نۇر تۆكۈپ.

تاجىك يۇرتى ــ قات-قات تاغلار ئارىسى،
ياشار ئۇلار جىلغىلارنىڭ ئىچىدە.
ئۇلار خۇشال ئاۋۇپ بەرسە پادىسى،
ئالسا ھوزۇر تەبىئەتتىن ئۆزگىچە.

سۈزۈك ئاسمان، زىلال ئېقىن سۇلىرى،
سۈرىتىنى بېرەر ئۇلار قەلبىگە.
يېشىل يايلاق كۆيناز، مەرۋايىت گۈللىرى
چىللاپ تۇرار كۆڭۈللەرنى سەيلىگە.

كىشىنىگەن شۇ ئاتلىرىنى چاپتۇرۇپ،
ماڭار، ماڭسا قوتازلارنى قىپ «قانات».
سۆڭەك نەينى بەللىرىگە قىستۇرۇپ،
تۇرمۇشىغا ئىزدەر گۈزەل، ئۆز ھايات.

---

① شىراز ــ سەئىدى شىرازىنى كۆرسىتىدۇ.

چورۇق كىيگەن پۇتلىرىنى ئۆزىتىپ،
راۋاب چالار يىتىپ شايى كۆرپىدە.
باللىرىنىڭ يۈرىكىنى ئويغىتىپ،
ئۇسسۇل بىلەن نۇر تارىتار ئۆيىگە.

مانا بۇلار مېنىڭ دىلكەش تاجىكىم،
غوۋغاسىدىن تۇرار يىراق جاھاننىڭ.
تۆت پەسلىنى ئۆزىتىدۇ بىتىنىم،
چوغلىرىنى ئۆچۈرمەستىن قازاننىڭ.

سودا ئۈچۈن بولماس ئانچە پايپىتەك،
ھاجىتىنى چىقىرىدۇ قوي سىتىپ.
ئەنئەنىگە بىقىپ كەلگەن دىل ـ يۈرەك،
ساددىلىقى تۇرار دائىم ئۇخلىتىپ!

ئىچىپ قويار قارىماستىن كۆزىگە،
ئاقچا ـ پۇلنىڭ، تۇرمۇشتا بىپەملىرى.
لېكىن، مېنى تەڭ قىلمايدۇ ئۆزىگە،
يۈرىكىمنى يەيدۇ ئۇلار غەملىرى.

كۆزلىرىمنى يۇمۇپ ئۆتۈش مۇمكىنمۇ؟
نەزىرىمگە چۈشەر بۇنداق ھەرنە ھال.

ئۇيغۇر كىتاب تورپېكىتى www.uyghurkitap.com ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى

بۇ دۇنيادا زىبھنى ئۆتكۈر- تۈيغۇنمۇ،
يارىتالماس ئۆز بەختىنى ئىچىپ پال.

ھۆرمىتىم بار سەپ ئالدىدا ماڭغانغا،
تەشەككۈرنى يازدىم. قىلىپ زور ھەۋەس.
ئىلىم بىلەن ئاشسا كىمكى داۋانلار،
يۈكسىلىشكە ئاساس تاپقاي ھەر نەپەس.

بىزدە بارى ئاددىيغىنا كەپە ئۆي،
ماڭغانلار ئاز قىممىتىنى يارىتىپ.
سەن ئۆزۈڭنى قانچە ماختا، قانچە سۆي،
قۇرالمىساڭ بىكار بەيگە، ئات سىبلىپ.

شۇڭا دائىم بىسەرەمجان ئۆتىمەن،
رىقابەتكە چۈشەلمىگەچ چوك-كىچىك.
مەن ئۆزۈمدىن كۈتكەندەك تەڭ كۈتىمەن،
ھەربىر دىلدىن قەد تىكلەشنى مەڭگۈلۈك.

ئىرادە ۋە چىدام بولسا ھەرقاچان،
بەخت سۇنار ئاڭا ئامەت يولىنى.
چىرايىڭدا ئۆتەر سوزۇپ ئۇ سامان،
تەمەخورلۇق سوزسا ئۆكتەم قولىنى.

ئىمكان، پۇرسەت تۇرار مانا قاش ئېتىپ،
بىر-بىرىدىن سەرخۇش، گۆزەل ئاي-كۆنلەر
گەپ ئادەمدە، ماڭالىسا تاغ ئېشىپ،
قۇچار غەلىبە يەڭ-بىلەكنى تۇرگەنلەر.

شائىرىم دەپ ئېتىراپ قىلىسا دىلداشلار،
خىتابىم شۇ: تەڭ قول تۇتۇپ ئۆرلىسەك.
يۇرتنى گۈللەپ، بارچە مىللەت، قېرىنداشلار
قاتارىدا شەرەپ كۆيىن كۆيلىسەك.

ياتسىرايسەن نېمىشقىكىن تاڭ

ياتسىرايسەن نېمىشقىكىن تاڭ،
سىڭىپ كەتتىڭ تۇمانلىرىمغا.
بېشى چۈشۈپ كەتتى تاغلارنىڭ،
قىرو چۈشكەچ ئارمانلىرىغا.

ياتسىرايسەن نېمىشقىكىن تاڭ،
يۈرىكىڭدە سوغۇق بىر تىۋىش.
شادلىقىمنى قالدۇرار يېتىم
مەيۈس تۇرقۇڭ، غەمكىن ئۈچرىشىش.

ياتسىرايسەن نېمىشقىكىن تاڭ،
ئايرىپ تۇرار ئارىنى دەريا.
ياتسىرايسەن نېمىشقىكىن تاڭ،
مەن ئەمەستەك ئۆزۈڭنىڭ گويا.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

هايات

ئاچچىقى بار هاياتنىڭ بىلسەڭ،
روھىڭ ھەسرەت چېكىدۇ بولۇق.
گويا قىشقا قايتقاندەك ئاسمان،
هاياتىڭدىن تۆكۈلەر سوغۇق.

ئاچچىقى بار هاياتنىڭ شۇنداق،
تاتلىقىمۇ تۇرىدۇ كۈلۈپ.
بولالىغاندا ئۇنىڭغا ئورتاق،
روھىڭ بالدۇر كەتمەيدۇ قۇرۇپ.

ئاقماقتا تۇيغۇلار باغرىمدا يورۇپ

ئاپتاپنىڭ ئەۋجىدە يۈرمەكتە بەرداش،
سىلجىغان شامالار چېچىمنى تاراپ.
سۆزلەيدۇ خۇيىمنى يۈرىكىمدىن تاش،
ناخشىمدەك بويسۇنغان تاغلاردىن قاراپ.

تىمتاسلىق دىمىمنى ئىچىگە يۇتۇپ،
شاۋقۇنسىز قىشلاقتا تاشلايدۇ نەزەر،
دۇپۇلدەر يۈرىكىم ئۆزىنى ئۇرۇپ،
تىۋىشى قاقىدۇ يىراقلارغا پەر.

چۈشتەك بىر ئەسناغا دۇچاردۇر دىلىم،
پىلتىڭلاپ بىلىقتەك ئاتىمەن غۇلاچ.
لەيلەيدۇ كۆزۈمدە ساماۋى ئىقلىم،
سۆيۈش ۋە سۆيۈلۈش قەلبىمنى ئۇتقاچ.

لەيلەيمەن شۇ قەدەر، لەيلەمەن يېنىك،
ياپيېشىل چۆپلۈكتە ئۆزۈمنى ئۇنتۇپ.
نىمجانمۇ ۋە ياكى مەن ئۇندا تىرىك،
ئاقماقتا تۇيغۇلار باغرىمدا يورۇپ.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگى ئادرىسى

ئۆزىنى سورار ئاقىل، مەرد دېگەن

كەچۈر دوستۇم، كەم سۆز ئادەمەن،
ساددىلىقتا قاپتىمەن چۆكۈپ.
دوست كۆڭلىنى دائىم ئىزدەيمەن،
قاپاق تۇرمەستىن ئۆتىمەن كۈلۈپ.

ساددىلىقىم ھەم تۈز بولغانلىقىم
مىنى ساڭا كۆرسەتتى «ياۋاش».
مىنىڭ يۇمران سۆز، كۆڭۈلچەكلىكىم
قىپ قويدى سىنى شۇ قەدەر قاقۋاش.

مەنچە ئادەم يوق، دەپ ئاھ، ئۆزۈڭچە،
بوزەك ئەتمەككە بىلەيسەن پىچاق.
مەنمۇ ئۆزۈم يەي، سەنمۇ ئۆزۈڭ يە،
تالاشما مەندىن سەرەڭگە، چىراغ.

كەچۈر دوستۇم، كەم سۆز ئادەمەن،
ئۆزىنى سورار ئاقىل، مەرد دېگەن.
قىلالمايمەن چاڭ، ئىغىرراق گەپنى.
چۈشەنگىنسەن خوپ، بۇ ھەقىقەتنى.

«خۇش ئامەدى» دېگەن ئاشۇ سۆز

تاجىكىمنىڭ شېرىن تىلىدا،
«خۇش ئامەدى»① دېگەن ئاشۇ سۆز:
تەگرى مېھرى قىلدۇرار جۇلا،
مەيلى ياتتۇر ياكى بولسۇن ئۆز.

تاجىك ئۆيى خانىدانىدا
ئاشۇ بىر سۆز كۆيگەن شام ـ چىراغ.
كۆڭۈللەرنىڭ گۈلىستانىدا
ئۇ چاچىدۇ ئەتىر ـ خۇش پۇراق.

ئۇلۇغلىنار مېھمان شاھ سۈپەت،
ئۇندا ھەر سۆز بېرەر ئېسىل روي.
ئەتكەنچايدىن تەپچىسە لەززەت،
شورپا تۆكەر سەركە بىلەن قوي.

تاجىكىمنىڭ قۇتلۇق كۆڭلىرى
ئاشۇ سۆزدىن بولار مۆھتەرەم.
ھۇزۇرىدا شادلىق نۇرلىرى
ھەر كۆڭۈلگە بېغىشلايدۇ ئەم.

---

①خۇش ئامەدى ــ خۇش كېلىپسىز دېگەن مەنىدە.

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرىسى

ۋاپاسىزلىق

خىيالىمغا كەتتىڭ تۆكۈلۈپ،
دەردلىك ھېستىن قەلبىم بولدى ھۆل.
ئۇ چاغلاردا ئىدۇق بىر شۇنداق،
ئايرىلالماس بېلىق بىلەن كۆل.

نەملەشكىنى ئەمدى بىر ھايات،
چىرىگىنى ئىستەكلەر، خالاس.
بەتبۇي پۇراق چاچقان دۇنياغا،
نېمە ئۇ ھە، بىلەمسەن ۋىناس؟

گۈزەل ئىدى ئاشۇ چاغلار بەك

گۈزەل ئىدى ئاشۇ چاغلار بەك،
يايلاقلاردا ئوينايتتۇق قېنىپ.
ئېھ، كىشنىگەن ئاتلارنى كۆرسەك،
ئۈركۈتەتتۇق تېزەكلەر ئېتىپ.

گۈزەل ئىدى ئاشۇ چاغلار بەك،
دىلدا سۆيگۈ ياسىغان چېقىن.
يارىتاتتۇق گۈزەل كېلەچەك،
ئارمانلاردا تۇرۇشۇپ يېقىن.

گۈزەل ئىدى ئاشۇ چاغلار بەك،
سەن شۇ چاغنى سېغىنامسەن، يار؟
ئايرىلىشتىن ئۆلسىمۇ يۈرەك،
شۇ چاغلارنى ئەسلەيمەن، نىگار.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە تور بېكىتى

كۆنۈپ كەتتىم

كۆنۈپ كەتتىم يالغان سۆزلەشكە،
ئۇنىڭسىز دىل تاپمايدۇ ئارام.
كۆنۈپ كەتتىم تەپنى كۆزلەشكە،
يۈزسىزلىكىم شۇ قەدەر قارام.

كۆنۈپ كەتتىم شامالغا قاراپ
ئىش تۇتۇشقا ۋە يول تېپىشقا:
بىركىملەرگە قالدىممەن ياراپ،
شۇ تۆپەيلى قەدەم ئىلىشتا.

كۆنۈپ كەتتىم ھەممىگە شۇنداق،
نەدىن قالدىم ئۆگىنىپ بۇنى.
خىسلەت ئۆلسە، ئۆچەمدۇ قانداق،
ئادەملىكنىڭ دىلدا يالقۇنى؟

نازىله

(ناخشا تېكستى)

چۆشلىرىمنى ماكان ئەتتىڭ نازىله،
چىرايىمنى سامان ئەتتىڭ نازىله.
مۇھەببەتكە كۆلۈپ باققان دۇنيادا،
قىيناپ بىمار-نىمجان ئەتتىڭ نازىله.

نەقرات:
كېلەرسەنمۇ ماڭا گۈللەر قۇچاقلاپ،
ئەقىدىمىز كەتمىسىكەن يىراقلاپ.

بولماسمىدى يېقىن بىللە ئولتۇرۇپ،
ئىچسەڭ چاينى پىيالىنى تولدۇرۇپ.
سۆزۈڭ يوقمۇ بىردەم دىلغا ياققۇدەك،
كۆنلەرنى بى زىبان ئەتتىڭ نازىله.

نەقرات:
كېلەرسەنمۇ ماڭا گۈللەر قۇچاقلاپ،
ئەقىدىمىز كەتمىسىكەن يىراقلاپ.

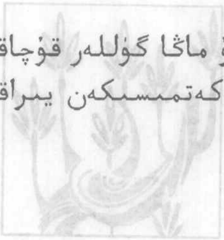

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئۆزۈڭ ئۆچۈر

ئۆزۈمچە تارتتىم دەردىڭنى،
ئىشقىڭ مېۋىسىنى يەپ سالغان چېغىم.
تەلپۈنۈش قەلبىمگە لىق تولغان. ئەمما
قەلبىڭدىن ئەسەر يوق، تۈرىسەڭغۇ جىم.

سۆيەلمەسلىكىڭنى بىلەلمەپتىمەن،
ئەبەدىي سۆيگەنلىكىمنى كەچۈر.
يانار تاغقا ئايلاندىم نىكەم،
ئوتۇڭنى ئەمدى كىلىپ ئۆزۈڭ ئۆچۈر.

بوۋاي

ماڭلىيىدا چىغىر-چىغىر يول،
ئۇندا تارىخ قاتىنىغان نەچچە.
قاشلىرىدا تۇنەر ئاق بولۇت،
تۆكۈپ نۇرىن ساقلىغىنىچە.

كۆز ئالدىمدا ئاقارغان مۇزتاغ،
كۆز ئالدىمدا ئاقارغان دەريا.
ئۇ ياشايدۇ بەرق ئۇرۇپ يەنە
بوستانلارنىڭ يېشىل تىلىدا.

قوتاز

تانكا مىسال كۆچتە ـ قوۋۇەتتە،
تاغ ـ داۋاندا ماگىسەن ھەيۋەت.
سىنى مىنگەن كىشى راھەتتە،
سەپەر قىلار شاد ـ خۇش داۋامەت.

سەن ئەركىنچە يايلاپ ئوتلايسەن،
بىركىم ساڭا سېلىپ بەرمەس چۆپ.
يەم ـ خەشەكنى كۆتۈپ ياتمايسەن،
يەيسەن تىپىپ ئۆزۈڭ تەر تۆكۈپ.

سەندىكى روھ، سەندىكى خىسلەت
ئىچىپ قويدى مېنىڭ كۆزۈمنى.
بىزدەكلەردە كۆپ ئىكەن ئىللەت،
سېلىشتۇرسام ساڭا ئۆزۈمنى.

مىنسە ئۇلاغ، يېسە ئوزۇق ـ ئاش،
ئىلىشىڭ يوق، بېرىشلىرىڭ بار،
ئەگدۈرەلمەس زىنھار سېنى باش،
تاغدا يامغۇر، بوران ـ چاپقۇن، قار.

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېگى ئادرېسى

ياشاش دېگەن رىقابەت

جەم بولساق قۇرۇق پونى ئېتىشىپ،
ماختاشنى ئۆزىمىزگە تىكلەپ غۇرۇر.
غەيۋەتنىڭ بەيگىسىدە چېپىشىمىز،
قالمىغۇچە ئاخىرى تىلدا ماغدۇر.

خوت يۆتكەپ يەنە راسا ئىچىشىمىز،
شېشىلەر «سۆيگۈسى»دىن تېپىپ شادلىق.
مەست بولۇپ جالدۇق ـ جۇلدۇق ئېتىشىمىز،
قىلغاندەك نامراتچىلىق بىزگە ئازلىق.

بىز بۇندا شۇنداق ياشاپ ئۆتەرمىزمۇ؟
ئۆزنى ھەم ئۆزگىنىمۇ بىلمەي پەقەت.
ئۆگەنمەي، بەسلىشەلمەي تۈگەرمىزمۇ؟
چۈشەنسەك ياشاش دېگەن بىر رىقابەت.

ئۇيغۇر كىتاب تورپىكتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى

ئىككىنچى چارە

مەن قارايمەن ئوغرىلىقچە، ئاشكارا،
بولدى بۇنداق قىلىغىنىمغا ئۇزاق يىل.
كەلتۈرەلمەي سېنى زىنھار، دىلرەبا،
ئازاب چەكتى قەلبىم، گەپتىن قالدى تىل.

سۆيمىسەڭمۇ مەيلى، ماڭا قاراپ قوي،
نىگاھىڭغا تويۇۋالسام كۇپايە.
يازغۇچى بوپ قالسام بىر كۈن، قىلىپ توي،
ئەسىرىمدە يارىتارمەن ھېكايە.

كىلونلانغان يۈرەك

ئۈمىدىمدەك قارايغان كېچە،
يۇلتۇزلىرى پاتمىغان قىشلاق.
شىۋىرلايدۇ ئاپئاق قار گۈلى،
يۈرىكىمنى چاچالماي ھايات،
لەپلەپ ياغار يۇمران تېپىشماق.

ئوغرىلانغان بەخت ئىزىدىن،
قوپقۇرۇق ھال تۇرار جىلمىيىپ.
ھەقىقەتكە قويۇپ بىر رومكا،
شىر تىلىدا سۆزلەتكۈم كېلەر،
ئۆلۈۋاتقان دىللارنى چېكىپ.

ئىشىكى يوق، دېرىزىسى يوق،
ئۆيدە، قوياش باسىدۇ توخۇم.
ئۆز-ئۆزۈمنى ئالالمىدىم ھېچ،
چىقىرىدۇ چۈنكى ئاق بايراق،
قولى چولاق، ئاقسىغان ھوجۇم.

ۋاقىت چاپار شامالغا مىنىپ،
ئارقىسىغا قارايدۇ يوللار.
مەنىسىنى تاپماقچى بولۇپ،
كىلونلانغان يۈرىكىم .شۇ تاپ،
قەپىسىنى چاقماقچى بولار.

بىر ئەمەلدار «شائىر»غا

ھوقۇقۇڭ بار بىر ئوبدان، ئابرۇيۇڭمۇ خېلى چوڭ،
شەيتانلىقىڭچۇ تېخى، يېگىتلىكتىن يانمىغان.
پۇرسەت كۇتۇپ كۆپ ھالدا قىلىۋالىسەن شۇنچە ئوڭ ـــ
تەلىيىڭنى، قارىسا ھېچبىر غۇم يوق، چانمىغان.

خىجىل قىلىپ ھەمىشە «ئەسەر» تەلەپ قىلىسەن،
تارتىشنى نامىڭنى ھەر يەرلەرگە، نىشانلاپ.
يازماي، يېزىپ بەر دەيسەن، يۈرىكىمنى تىلىسەن،
ساختا شۆھرەت-نام ئۈچۈن قىلىپ مېنى بىر نىقاب.

نامىڭ چىقىپ، بوپ قالدىڭ مانا ئەمدى «قەلەمكەش».
ئۆز كۆچۈڭگە تايانغىن، «يۆلىيەلمەس» كەمىنە.
بولسا ئەگەر غورورۇڭ، ئېيتاي ساڭا. ئەي دىلكەش،
نان تىلىسەڭ تىلىگىن، ئەمما «ئەسەر» تىلىمە.

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

قالارمىز شۇندىلا ھاياتقا يېقىپ

ئەسلىسەم، كېلىدۇ كۆز ئالدىمغا دار،
دەردلىرىڭ سىرتماق بوپ بوينۇمغا چۈشەر.
كەتكەنمەن شۇڭلاشقا ئۇنتۇپ سېنى يار،
ئىشقىڭدا يۈرمەسكە بولۇپ قەلەندەر.

پەسىللەر ئالماشتى ئۆزگە رەڭ بىلەن،
دەريادا مۇز توڭلاپ، گاھ ئۆرلىدى سەل.
بەردىمەن سېغىنىش، ياق، ئۇنتۇشقا تەن،
بىر جىمجىت سەزگۈگە بولۇپ ھامان ئەل.

ئەسلىگۈم يوق سېنى، زىنھار ھەرقاچان،
بىز ئەسلىي ئاشۇنداق سۆيۈشكەن رەقىب.
بەخت ۋە شادلىقچۈن ئۇنتۇلساق ھامان،
قالىمىز شۇندىلا ھاياتقا يېقىپ.

ئۇيغۇر كىتاب تورىكى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى

كونا جاي

كەچمىشلەرنى سۆزلەيسەن مەيىن،
ئۇلۇغ ئوبراز يارىتىپ يەنە.
قەلبىم تامان پۇلاڭلىتار قول،
سېنىڭدىكى تونۇش مەنزىرە.

سۆيگۈ قوچقان ھەر تال ھوجەيرە،
ئالغان سېنى باغرىغا كۆمۈپ.
ئېھ، مەڭگۈلۈك ئارخىپسەن گويا،
سېغىنىشتا تۇرغان سۆيۈلۈپ.

قاردىكى سىبغىنىش

ئاشۇ يىلى قار كۆپ ياغقانتى،
كەپىمىزدە قالمىغان ئوتۇن.
قوي ـ ئۆچكىلەر مەرىشەر ئىدى،
قىيا ـ چىيا، ھۆۋلايتتى قۇيۇن.

كىيىپ دادا، كۆرۈش جۇۋاكىنى،
كەلەنسەرنى ئېلىپ قولىغا.
ماڭدىڭ قارنى پايمانلاپ،كۆرەپ.
كېسىپ كەلمەك ئۈچۈن ئوتۇنغا.

ئوتۇن يۇدۇپ كەلدىڭ خىزىردەك،
ئۈستۈڭىشىڭ ئىدى ئاپئاق قار.
ئىسسىغاندا سوغۇق كەپىمىز،
سەزدۇق بۇنى كەلگەندەك باھار.

جىلغىدىكى سامانخانىدىن
پادىلارغا توشۇپ بەردىڭ چۆپ.
ئاشۇ كۈنلەر چىقماس ئېسىمدىن،
ھەممىنى خۇش قىلدىڭ كۆيۈنۈپ.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

ساڭا ئوخشاش يۆلەنچۈكىمىز
بولغاچقىلا، تۇرۇپ كەلدۇق دەس.
يەتتىمىزنى قوشتۇڭ قاتارغا،
ئانام بىلەن بولۇپ ھەمنەپەس.

شەھەردىمەن، ھەر يىل ياغسا قار،
ئاشۇ يىلنى ئەسلەپ قالىمەن.
سېغىنىشتا، دادا، بارىڭنى،
كۆزلىرىمگە ياشلار ئالىمەن.

نېمىنى دەپ ...

نېمىنى دەپ كۆز ئاچىمىز ھاياتقا،
سۇ، ھاۋانى، ئىللىق ماكان، ئاشنىمۇ؟
مۇھەببەتنى كۆزلەپ ياكى مال ـ دۇنيا،
زىبۇزىننەت، جاۋاھىرات تاشنىمۇ؟

نېمىنى دەپ كۆز ئاچىمىز ھاياتقا،
ئۆلۈش ئۈچۈن يا بولۇشقا قۇربانلىق؟
ئېھتىياجنى قاندۇرالماس بۇ ئالەم،
كىمگە نېسىپ ئەبەدىيلىك ئامانلىق؟

نېمىنى دەپ كۆز ئاچىمىز ھاياتقا،
ئەزىزلىكنى كەلتۈرۈشكە يا قولغا.
بار بولغاننى كۆرسەڭ نېمە دېگۈلۈك،
يەتمەك قىيىن نېچۈن كۆتكەن ئارمانغا؟

نېمىنى دەپ كۆز ئاچىمىز ھاياتقا،
قاھ، قاھ كۈلۈپ ياكى يۇم ـ يۇم يىغلاشقا؟
ئۆلارنىمۇ ئۆتتۈق باشتىن كەچۈرۈپ،
ھەتتا ساقال تاشلاپ ئالداپ، ئالداشقا.

نېمىنى دەپ كۆز ئاچىمىز ھاياتقا،
يېتەلمىدىم زىنھار بۇنىڭ تېگىگە.
ياشاپ تۇرۇپ ياشىغاندەك بولمىدىم،
يېتەلمىدىم سوئاللارنىڭ تېگىگە.

ئۇيغۇر كىتاب تورپېكتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىكىگى ئادرېسى

باھارغا قىياس قىل سەن مېنى پەقەت

باھارغا قىياس قىل سەن مېنى پەقەت.
باھارچە بىر يۈرەك چۈنكى مەندە بار.
ئادىمىي روھىمدا ئۈنگەن مۇھەببەت.
گۈل بولۇپ چاچقۇسى پۈراق جىلۇىدار.

باھارغا قىياس قىل سەن مېنى پەقەت،
مەن ھايات تېگىدىن باشلانغان نورۇز.
بارلىقىم ھەم مېنىڭ ئىنسان، تەبىئەت.
بەختىمگە، تەختىمگە ياراشقان زەپ ئۈز.

باھارغا قىياس قىل سەن مېنى پەقەت،
بارچىغا ئىللىقلىق چاچىمەن مەيىن.
ياشاشتا مەن ئۈنى تاللىغان، ئەبەد،
ئۆتسەم دەپ بۇ ھېستىن ياندۇرۇپ چىقىن.

ئەۋلادقا قالسۇن. . .

دۇنياغا يارالدىم ۋاقىتلىق ئەمما،
يوللارغا تۆكۈلەر جاراڭلىق ناخشام.
هاياتقا مەڭگۈلۈك ئەمەسمەن شەيدا،
مەنزىل شۇ ئاخىرقى قۇياشتەك پاتسام.

تاغلارنى مېنىڭ دەپ چىقىمەن قىرغا،
دەرياغا ئۆزلىشىپ بولىمەن لەھەڭ.
بىر ئەركە روھىمنى بېرىمەن قىزغا،
سەزگۈلەر شادلىنار سۆيۈشلەردە ئەڭ.

چېچەكتەك ئېچىلىپ كېتىمەن توزۇپ،
قالىدۇ ئۆز پېتى ۋە لېكىن باھار.
ئۆتىمەن تىنىمسىز مىسرالار تۈزۈپ،
ئەۋلادقا قالسۇن دەپ مەندىن يادىكار.

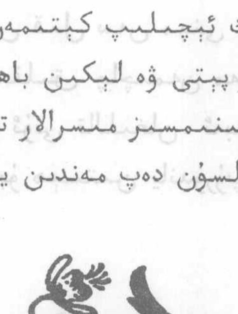

ئۇيغۇر كىتاب تورپېكىتى
www.uyghurkitap.com

كۆلكەمدە

كۆلكەمدە بەرق ئۇرار ھايات ئارمىنى،
كۆلكەمدە يېلىنجار بىر سۆزۈك سەھەر.
كۆلكەمدە مۇھەببەت، سۆيگۈ ۋۇلقىنى،
كۆلكەمدە قاقار شاد بەخت قۇشى پەر.

كۆلكەمدە ئالەمنىڭ نازلىق تىۋىشى،
كۆلكەمدە كۆي ـ ناخشا كۆتۈرەر چۇقان،
كۆلكەمدە نەپرەتنىڭ ئۆتكۈر قىلىچى،
كۆلكەمدە قىرانلىق ياسايدۇ قىيان.

باشلىق ساڭا يارايمەن قاچان

ئىشتا بولسام تەمكىن، سوغۇققان،
دەپسەن لۆم-لۆم، ئايىغى ئاستا.
يارىمايدۇ چوڭ ئىشقا پەقەت،
ئۆستۈرۈشكە ئۇ بىر لىڭتاسما.

ئۇنى ئاڭلاپ، ئىش قىلسام «چاققان»،
دەپسەن يەنە ئالدىراڭغۇ بەك.
«هاكاۋۇر» دەپ ئاتاپتىمىشسەن،
سەل قىرلىنىپ يۈرسەم كېيىنرەك.

بىلەلمىدىم، ئۆلچىمىڭ نېمە؟
ئۇنداق-مۇنداق يۈرسەممۇ «يامان»
ئېيتقىنا بىر، ئېيتقىنا زادى،
باشلىق ساڭا يارايمەن قاچان؟

ئۇيغۇر كىتاب تورپېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىڭى ئادرېسى

ئەزرائىل

سەن يېنىمدا ئەركىڭ بىلەن ياشايسەن،
گۆركارلىقتىن كېلەر ماڭا مۇكاپات.
بەختسىزلىك پەقەت مېنىڭ سۆيگىنىم،
سۇكۇناتتىن شەپە بەرگىن گۈل ھايات.

مەۋجۇتلۇقنى ئىزدەپ يۈرگەن پەرىشتەم،
سېنىڭ نۇرسىز كۆزلىرىڭدە ئۆلىمەن.
سۇنغان تەشتەك مۇڭسىرايدۇ كېچىدە،
ئادەملىرىم ئېچىلمىغان يەسمەن.

تەڭرىم مېنى راۋا كۆرسە مۇبادا،
جەننىتىمنى بۆلۈۋالاي سېنىڭدىن.
ئېلىشىڭنى ئېلىپ بولدۇڭ ئاقىۋەت،
جان سورىما بولدى ئەمدى مېنىڭدىن.

ياشلىق تەزكىرىسى

ئاي نۇرىغا چۆمۈلۈپ تامام،
شىۋىرلايدۇ تاتلىق بىر سايە.
ئېھ، بۇ يەردە ئانام ۋە ئاتام
باشلاپ قويغان بىزگە ھېكايە.

قىران چېغى پەسلى ئۇلارنىڭ،
ئاشۇ ھېسلار سۆزلەيدۇ غەزەل.
چۆمۈلەيلى سالقىن باھارنىڭ
شامىلىغا ئەركىن بىر مەھەل.

ئاخىرىنى يازايلى بۈگۈن،
يۇر، ئايدىڭدا ئىزلارنى بويلاپ.
كېلىپ قالار ئەتە. . . يا ئۆگۈن
ئۇغلىمىزمۇ بۇ يەرگە ئويناپ.

ئۇيغۇر كىتاب تورپىكتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

لاياقەتلىك ئەر دېمە مېنى...

كۆيۈپ تۇرۇپ ئالغان مەن سېنى،
ئۆمۈرلۈككە ئەھدىم بار ساڭا.
لاياقەتلىك ئەر دېمە مېنى،
گەر قەلبىڭنى قىسپ قالسام يارا

گەر قەلبىڭنى قىسپ قالسام يارا،
ئوماقلارنىڭ رەنجىيدۇ دىلى.
ئەركىلىمەس «دادا» دەپ ماڭا،
(قىز-ئوغلۇمنىڭ تۇتۇلۇپ تىلى).

قىز-ئوغلۇمنىڭ تۇتۇلۇپ تىلى،
ساڭا مەيۈس تىكىلسە ئەگەر.
لاياقەتلىك ئەر دېمە مېنى.
بولالمىسام مېھرىبان پەدەر.

ئەسكەرتىمەن، تۇرماي تېڭىرقاپ،
ۋاپا بىلەن ياشا دەپ ھامان.
لاياقەتلىك ئەر دېمە مېنى،
گەر ۋەدەمدە تۇرمىسام جانان.

سېنىڭ شەكلىڭ

يىپەك تون ئىچىدىن چىققىنىڭ بىلەن،
يالىڭاچ شەكلىڭنى تۇيۇپ تۇرىمەن.
سەن شۇنداق ھىيلىگەر
تۈلكە دوختۇر بولۇپ كەلگەندەك
توخۇ كاتىكىنىڭ ئىشىكى ئالدىغا
سىغدايسەن ھەممىنى بىرلا كاچكۇلغا . . .
سەن ئۇستا يانچۇقچى، تۇيدۇرماي ھەتتا
ئالىسەن كىملەرنىڭ يانچۇقىدىكى
ئۆزىگە تەئەللۇق بولغان سەھەرنى.
سۈكۈت، بارمىقىڭدىن تامچىغان بەخت،
ئەسلىڭنى يوقىتىپ يۈرىدۇ كۈلۈپ.
سۇباتىڭ چىرايلىق بولغىنى بىلەن.
نەپرەت ئۆيۈيدۇ سېنىڭ جىسمىڭغا.
نەقەدەر دەھشەتلىك يالىڭاچ شەكلىڭ،
كېلىدۇ ھېلىلا پەر تۈزۈپ،
كېلىدۇ قەلبىدىن سۆيگىنى جەزمەن.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

ئۆركۈيمەن ئۆزۈمنىڭ ئۈندىن ھەتتا

ياشايمەن ھەمىشە ئېھتىيات قىلىپ،
سۆزلەشتىن، مېڭىشتىن، يېيىشتىن يەنە.
ياشاشنىڭ ئۆتكىلى ھەر كۈنى شۇنداق،
قىپ قويىدى قورقۇنچاق مېنى بىلمەنە.

قورقۇنچاق توشقانغا بولمىغاندەك كۈن،
ئۈركۈيمەن ئۆزۈمنىڭ ئۈنىدىن ھەتتا.
يولۋاسقا يەم بولۇپ ياشىشىم مۇمكىن،
يولۋاسقا ئايلانغان ئادەملەر ئارا.

ياشايمەن ھەمىشە ئېھتىيات قىلىپ،
كىم ئۈچۈن بىلمەيمەن، مەن ئۈنى ئەبەد.
بىلىمەن ۋە لېكىن ئايرىلغىنىمنى،
شۇنى دەپ بەختىمدىن پەقەت ۋە پەقەت.

ئاداققى كۈتۈش

رېئاللىقتىن غايىب بولغان چۈش
نەلەردىدۇر يۈرەر سەرسانە.
تەننى چايناپ كېلەر ئۆمتۈلۈش،
شېرىن ئازاب سۆيگەن دەملەردە.

ئاقار يۈلتۈز، يوقلۇق مۇنچىسى،
پاكلىقىدىن قالغان دۇنيادا.
يېگانە قۇش، يالغۇز ھەممىسى،
يالغۇز ئاققان يالغۇز دەريادا.

رېئاللىقتىن غايىب بولغان چۈش،
مەغلۇپ سېزىم سىرداشتۇر ماڭا.
غۇلىماقتا ئاداققى كۈتۈش
قەھرىمانلىق تۈيغۇسى ئارا.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

تاش ئادەم

تاغلىقلار دەيدۇ بىزنى، بىز تاش ئادەم،
ئەمماكى تاشتىن يۇمشاق تەن ـ دىلىمىز.
تاغلاردىن بىزگە كۆچكەن ئادەم روھى،
تاغ سۈيى ـ ئېقىنلاردەك ھەم مېھرىمىز.

تاغلارنى سۆيەر داۋام قار ـ مۇز، چېقىن،
ۋە يەنە يامغۇر، شامال ھەر تەرەپتىن.
تاش ئادەم ياشاۋېرەر بىر خىل پەقەت،
توسقۇن ۋە چاچقۇنلاردا ئەندىكمەستىن.

تاغلىقلار دەيدۇ بىزنى، بىز تاش ئادەم،
تاشلاردەك بىرىكىش بار قېنىمىزدا.
بەختنى تاپالايمىز تاغ روھىدىن،
تاغ گۈلى ئۇنەر ھامان ئىزىمىزدا.

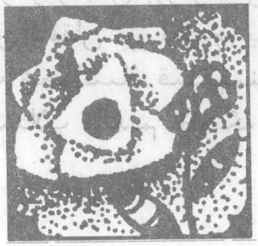

بۈركۈتكە

روھىڭ پىلىكىدە ياندى ئەرش ـ ئاسمان،
قۇياشنى تۇغدۇڭسەن ۋە بەلكى ئۇندا.
ئاشۇ قانىتىڭدا ئېشىلگەن ھايات،
چېچىلار مۇئەللەقتىن كۆز نۇرۇڭدا.

چوققىلار مايىقىڭنى ئۆتتى قىلىپ يەم،
بورانلارنى ئۈركۈتتۈڭ قاق سەنەم قىلىپ.
تالاي يىل جەسۇرلۇقۇڭ قاتقان كۆزۈمدە،
شۇ قەدەر «بۈركۈت مىللىتى» تۇرار مۈكچىيىپ.

«بۈركۈت» مەن دېيىش نەقەدەر ئازاب.
روھىڭنىڭ ئۇۋۇقى تەندە يوق تۇرۇپ.
«يۆلەش»كە كۆنۈككەن ئاجىز ئەقىدە،
ھىدى ھەم تۇرسا ئاھ، قەلبىمنى نوقۇپ.

بۈركۈت، تۇخۇمۇڭدىن بۈركۈتسەن ئەبەد،
پەسلىڭدىن ئاققان نۇر تەگدى يۈزۈمگە.
شۇ سەۋەب ۋىجدانىنىڭ قىلىچىنى يەپ،
يەنىلا يېقىنلاپ قالدىم ئۆزۈمگە.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

كەنت كېچىسى

چۈشلىرىڭگە چىلاپ يېدىڭ مېنى ئېھتىمال،
بىر يەرلىرىم تارتىپ تۇرار مانا توختىماي.
كىرەر دەۋرەپ تۈگۈلۈكۈمدىن ئاچچىق ئىسەدەش،
قاغجىرىغان كۆزلىرىمگە شولا تۆكۈپ ئاي.

جىمجىت كەنت ئۇخلاپ ياتار شۇ قەدەر تاتلىق،
خىيالىڭدا ھۆسنۈڭ جېنىم تارتىدۇ سۈرەت.
كۆكرىكىڭدىن سويلاپ چۈشكەن دەقىقىلەرنى
سۈمۈرىمەن مەن يېنىڭدا تاپقاندەك راھەت.

تۈنەشلىرىڭ دەپتىرىدە يالتىرار كېچە،
قارىچۇقلىرىم چامغۇر كۆمگەن بەئەينى ئورەك.
تەنها تۇرمۇش زۇلمىتىدىن يادىڭغۇ تېنىم،
ئۆيۈم يىراق، چۈشلىرىڭگە تېۋىنار يۈرەك.

كېچە بىلەن گىرەلەشكەن دەردلىك سېغىنىش،
غەشلىك شەھەر جەزبىسىگە بوپ كەلدى ناشتا.
غېرىبانە ھالىتىمنى چۈشەپ قالدىڭ يار،
كەل يېنىمغا سۆيۈۋالاي، شەھەرنى تاشلا.

پىنھاندىكى چاقىرىق

سۆيۈپ كەلدىم سېنى پىنھان، يوشۇرۇن،
سۆيۈشلىرىڭ شادلىقىمنى پۈتۈنلەر.
ساداقەتتىن كېتەر دىللار نۇر قۇچۇپ،
ۋىسال قۇشى ئۆتسە ھەردەم قېقىپ پەر.

پىنھانىمدا تۇرۇپ مەغرۇر ياشىغىن،
سىرىمىزنى زىنھار ھېچكىم بىلمىسۇن.
ئاتاي مەنمۇ، سەنمۇ ئەبەد ئاتىغىن،
پاك سۆيگۈنى، ئاڭا زەخىم يەتمىسۇن.

شۇنداق ياشاپ، شۇنداق قېنىپ ئالايلى
قىسقا ھايات، شاد تۇرمۇشنىڭ پەيزىگە.
بەخت بولۇپ ھەربىر كۆنگە تارايلى،
بوغۇلساقمۇ گەر ۋىجدانىنىڭ قەرزىگە.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئىنتىلىش

ھەييامنىڭ رومكىسى قوللىرىمدا كۆل،
شىرازى روھىغا كۆمۈلسۇن دىلىم.
«بوستان»دا ئۆگەنسەم مېغىشنى تەمتەم،
«شاھنامە» بىتىدىن كۆكلىسۇن تىلىم.

دۇنياغا ئەڭ چوڭقۇر مەنىدە باقاي.
ئەركىنگە تويۇنغان مىسرالارنى يەپ.
ھاياتنى يارىتاي قۇشلار كۆزىدە،
كەڭلىكلەر باغرىدا مەردانە لەيلەپ.

ھەييامنىڭ رومكىسى قوللىرىمدا كۆل.
«تاش ئادەم» سۆزلىسۇن سەندىن تېپىپ ئەم.
دەردلەنگەن قەلبلەر باھارنى كۆرسە،
چوقۇم بوپ كېتەر يېڭى بىر ئەتەم.

يامغۇرلۇق كۈن

تۇمانلار باغرىدىن تۇغۇلۇپ سەھەر،
ئاھ، سىيىپ تاشلىدى قۇياش كۆزىگە.
ئىڭگەلەپ يىغلايدۇ قۇشلار تىپىرلاپ،
نەملەشكەن دەرەخلەر چۆككەن سۈكۈتكە.

قەلبىمگە قۇيۇلار دۇنيا تەسۋىرى،
مەن بىلگەن كىملەرنىڭ كارتىنىسى ھەم.
كەلكۈندەك دەۋرىگەن موھتاجلىق ئارا،
غېرىبلىق سەن مېنىڭ سۆيگەن مەھبۇبەم.

پاك ـ پاكىز يۇيۇلغان قىسمەت كىرلىكى،
كۆرۈنمەس ھېچ نەرسە كۆزۈمگە ھەتتا.
نۇر چاچقان مەنزىرە يوقالدى بىردىن،
روھ بىلەن قەلبىمنىڭ ئارىلىقىدا.

www.uyghurkitap.com

ئىككىنچى قەۋەت

ئوت شارىغا يېقىنلاشقان تەن
سېزىمىدە لەيلەر تەنتەكلىك.
ئۆچۈپ كىرەر قىزلار پەسلىگە
يىگىتلىكنىڭ كەپتەرلىرى جىق.

تەنهالىقنىڭ ئورمانلىرىدا
قۇش ئۈنىدە ئۈنلەر يۈرەكلەر.
جۈپ لەۋلەرنىڭ يۇمران بېتىدىن
ئۈنۈپ چىقار چوغدەك چېچەكلەر.

پىچىرلاشقان دەستە ـ دەستە تەن
هاسىل قىلار ئىككىنچى قەۋەت.
باشلىنىدۇ ئەرلەر كوچىسى
شۇ قەۋەتتىن هامان تۇنجى رەت.

بىغۇبار قۇشلاردەك ئاقماقتا پەسىل

خىياللار بەستىدىن چۇشمەكتە غۇلاپ
تارتىنچاق بەختىنىڭ سۆيۈملۈك لىۋى.
يامغۇردەك تاراسلاپ ياغقان موهتاجلىق
ئەكىلەر مەستانە ئۆلۈمنىڭ ھىدى.

بۇگۇنىنىڭ باغرىغا يىقىلغان ئارمان
ماغدۇرسىز دەملەردىن يۇلقۇنۇپ قاچار.
ئاقارغان يوللاردا يۇلتۇز كارۋىنى
قاناتسىز چۇشلەرگە قىلىچىن ئۇرار.

بىغۇبار قۇشلاردەك ئاقماقتا پەسىل،
سوغۇق بىر ۋۇجۇدقا تامچىلاپ قەدەم.
سارغايغان قەلبىمدە يەنە بۇگۇنمۇ
ئىچىلدى دۇنياغا پىنهان دىرىزەم.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

زەنجىر

مەن
دۇنيا قەغىزى ئۈستىدىكى قەلەم،
يازماقتىمەن ئۆزۈمدەك قىسقا
مۇھەببەتنى ھەمدە نەپرەتنى
تۈگىمەيدۇ ئەمما بۇ قەغەز،
يازغانلىرىم پەقەت نەچچە قۇر،
ئەڭ ئاخىرقى چېكىتتۇر يەنە،
توختاپ قالسا ئەگەر تىنىقىم.

مەن
دۇنيانىڭ كۆكىدىكى يىغلاڭغۇ بۇلۇت،
يامغۇرۇمنى تۆكىمەن
قاقاس چۆلگە، باغقا، قىشلاققا.
چىقىپ قالسا تاسادىپىي شامال،
مېنى پۈركۈپ تاشلايدۇ شۇئان.
كۆك ۋە دالا قالار شۇ پېتى،
يەنە يامغۇر سۆيگەن قىشلاق، گۈلىستان.
مەن دۇنياغا كېلىپ كەتكۈچى،
قالالماسمەن ئەمما بۇ يەردە،
مەڭگۈلۈك بولۇپ كۈتكۈچى.

نېمىشقا،
قەلەم، بۇلۇت بولۇپ قالىمەن؟

يازمىسام دۇنياغا ئۆزۈمنى،
ئادرىسسىز قالمامدۇ دۇنيا.
تۆكمىسەم ۋۇجۇدۇمدىن يامغۇرنى،
گۈلىستانلار بولمامدۇ نابۇت.
قىسقا ياشاش بەختتۇر دېمەك،
ئەمما مۇشۇ قىسقا زەنجىردىن
دۇنيا بارار مەڭگۇ ئۆزۈلۈپ.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى تور ئادرېسى

ياشلىقتا شۇرلاش

مەن ساڭا ئىرىشتىم ــ قۇتقا ئىرىشتىم،
سىنىڭدىن بەرمەكچى بولدۇم ئەلگە نەپ.
ۋاقىتتىن ئەقىلنى ئالدىم، ئىگىمشتىم،
ياتمىدىم تۇتۇرۇقسىز خىياللارنى يەپ.

مەن بىلەن يول تېپىش بولدى نىشانەم،
جاپاغا ئۆتۈندۈم ھاياتىمنى مەن.
كۆلسۈن دەپ ساپ تەردىن بەختىم رىسالەم،
بەرمىدىم چارچاش ۋە ھېرىشلارغا تەن.

خەلقىمنىڭ ئۈمىدى بولدى يۆلىكىم،
شۇڭلاشقا مەردانە باستىم قەدەملەر.
ياشلىق شېخىدا سەرخىل چېچىكىم،
مېۋىگە قول سوزدى گۈلگۈن سەنەملەر.

قانداقچە ياشاشنى ئۆگەندىم ھەرئان،
ۋەتەن ۋە مىللەتنى پۈكۈپ قەلبىمگە.
ئىجادنى ئۆزۈمگە ئەيلەپ پاسىبان،
يول ئالدىم كەلگۈسى نىشان ــ پەللىگە.

ئىشەنگىن ياشلىقىم ماڭا ھەرقاچان،
قىلماسمەن ياشاشتا سېنى شەرمەندە.
سەن باركى تېنىمدە، ئەقلىمدە ھامان،
مەن غالىب سەركەردە جەڭدە ــ كۈرەشتە.

ئۆلسەم

كى بەختىم ـ ئامىتىم دەيمەن، ھاياتقا گۈل بېرىپ ئۆلسەم،
تۈمەن بۇلبۇل ناۋاسىغا چىمەن ـ گۈلزار بېرىپ ئۆلسەم.

ئانامنىڭ ئاق سۈتى سىڭگەن يۈرىكىمنى قىلىپ شامدان،
كۆزۈمنى نۇر ـ زىيا ئەيلەپ گويا شامدەك ئېرىپ ئۆلسەم.

قۇچاقلاپ قانمىدىم ئەسلا ۋەتەننىڭ گۈل ـ گىياھىنى،
سۆيۈشكە ئەرزىگەي مىڭ رەت يەنە قۇچاق كېرىپ ئۆلسەم.

تىرىكلىك بەلگىسى شانىم، ئاۋامغا قۇل بولۇپ ئۆتمەك،
شۇ قۇللۇق ۋەسلىدىن دەرمان تېپىپ ئاخىر قېرىپ ئۆلسەم.

ئىجادنى رەھنەما ئەيلەپ، داۋانلار ئاشمىقىم بەرھەق،
ماڭارغا يول ئېچىپ، تاغنى قىلىپ چاك ـ چاك قىلىپ ئۆلسەم.

يۇمۇلغاي كۆزلىرىم قانداق، ھاياتنىڭ يولىدا غەمسىز
ئۆتۈپ، ئەل ـ يۇرت، يارەنلەرگە بىرەلمەي نەپ، چىرىپ ئۆلسەم.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگى ئادرېسى

كۆرۈنگەن تاغ

سايەڭ بۇدەم چۇشتى بېشىمغا،
بەختتەكلا كەتتىم سۆيۈنۈپ.
قۇياش تامان كېتىۋاتىمەن،
قىيپاش نۇرى تۇرار كۆرۈنۈپ.

يىراقلىدىم جىمجىت خانەمدىن،
بىزارلىقنى كىمگە ئېيتىمەن.
يىراق ئەمەس مەندىن خۇشاللىق
دەپ شۇ تاپتا ناخشا ئېيتىمەن.

يېقىنىڭدا، يېقىن جايدىمەن،
كۆزلىرىمنى كەتتى ئىشقىڭ يەپ،
بىر بەختنىڭ نۇرى، سىيماسى
ۋۇجۇدۇمغا شىۋىرلىدى گەپ.

كۆرۈنگەن تاغ، ئېھ كۆرۈنگەن تاغ،
يارىلىشنى ئىزدىگەن قۇياش،
كۆتمەكتىمەن قايتا كۈلۈشنى،
كۆكرىكىڭگە قويۇپ مانا باش.

كېرەك ساڭا غەيرىتىم

يىغلامدىكىن بىلمىدىم ئۈۋىسىدا ئانا قۇش،
بالىلىرى ئۆزىنى تاشلاپ كەتسە يىراققا؟
بىراق، ئۆزۈڭ ئۇستازىم ھاياجاندا ياش تۆكتۈڭ،
قايتقىنىمدا خوشلىشىپ يىراقتىكى قىشلاققا.

شەرىپىدۇر باغۋەننىڭ كۆچەتلىرى، مېۋىسى،
شۇنىڭ بىلەن ھاياتتا قالماس بەلكى ئارمىنى.
ئىشەن ماڭا ئۇستازىم، ئۆزۈڭ بەرگەن شەربەتتىن
ئۇزدۇم ئەلگە تۇنجى رەت شېخىمدىكى ئالمىنى.

تۇرغىنىمدەك بولدۇقلاپ پامىردىكى بۇلاقلار،
دالىلارغا، چۆللەرگە بوستانلارنى قىپ گىرىم.
قەلبىڭدىكى ھېكمەتلەر شۇ بۇلاقتەك ئۇستازىم،
جەمئىيەتكە سۇنماقتا ئەۋلادلارنى بېجىرىم.

شاھ تاجىسى ئەمەستۇر سېنىڭ كىيگەن تۇمىقىڭ،
ئەمما، قىلار شاھقا تەڭ سېنى ئەلنىڭ باھاسى.
ئۇستازىمسەن يورۇتقاچ ئەما دىلنى مېھرىڭدە،
مەزمۇن تېپىپ كۆلمەكتە يۈرەكلەرنىڭ ساداسى.

پۇل ئالمايسەن يا ئالتۇن، ئايان ماڭا ئۇستازىم،
ماڭا قىلغان ئەجرىڭگە سۇنسام ئۇنى تىزلىنىپ.
كېرەك ساڭا غەيرىتىم، چوقۇم رازى بولىسەن،
ماڭسام مۇشكۈل يوللاردا ئەل بەختىگە ئىز سېلىپ.

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

بۇ ئەمەس مېنىڭكى ياشلىقىم ئەي جان

سامانىنىڭ چوغىدەك ۋالىلداپ تۇرغان،
بەھرى يوق، يالقۇنسىز چاكىلداتقان كۆز؛
بۇ ئەمەس مېنىڭكى ياشلىقىم، ئەي جان،
ۋولقانىنىڭ تەپتى قەلبىمدە شەكسىز.

يولۋاسنى كۆرگەندە تۈلكىدەك چانغان،
توشقاننى كۆرگەندە بولغان ئاغا شاھ؛
بۇ ئەمەس مېنىڭكى ياشلىقىم، ئەي جان،
مېھنەتكەش بالىمەن ئەقلى بىجىرىم.

ئاغزىدا نى گۈزەل شەھەرنى ئالغان،
پۇ ئېتىپ ھەممىشە بىنىشان يۈرگەن؛
بۇ ئەمەس مېنىڭكى ياشلىقىم، ئەي جان،
ساددىلىق راستچىللىق دىلىمدا كۈلگەن.

دوستى دەرد چەككەندە شادىمان بولغان،
دۈشمەنگە باش ئۇرۇپ ئەيلىگەن تەزىم؛
بۇ ئەمەس مېنىڭكى ياشلىقىم، ئەي جان،
جىگەرلىك بىر ياشمەن، ۋىجدان ئۇستازىم.

پۇشايمان دورىنى كۈتۈپ ئولتۇرغان،
ئالتۇندەك پۇرسەتنى ئۆتكۈزگەن بىكار؛
بۇ ئەمەس مېنىڭكى ياشلىقىم، ئەي جان،
ياشلىقىم ئىشەنچكە تولغان ئۈمىدۋار.

قايتىپ كەلسە بالىلىقىمىز

كېلەتتىنىڭ شۇ يولدىن قونچاق كۆتۈرۈپ،
ئۆستەڭگە چۆمۈلەتتۇق تارتىنماي بىللە.
سېكىلەك چېچىكىنى قوياتتىم ئۈزۈپ،
ئاپتاپقا قاقلىنىپ قىرغاقتا يەنە.

قولۇڭدىن نېنىڭنى قاچاتتىم ئېلىپ،
يىغلايتتىڭ بەرمىسەم «قىرقىراپ» شۇئان.
باراتتىم ئۆيۈڭگە ھەم ھاپاش ئېتىپ،
يالىڭاچ شەكىلدە پەرۋاسىز ھامان.

قېنى شۇ چىغىر يول ۋە تونۇش ئۆستەڭ،
ئۇ يەردە قالدۇرغان ئەستىلىك چاغلار.
چۆلىرەش ئىلكىدە قارايدۇ ھەر رەڭ،
كۆك تەرگەن ئېتىزلار، گۈل ئۈزگەن باغلار.

بۇرۇتۇم خەت تارتىپ يىگىت ئاتالدىم،
سەنمۇ ھەم ئايلاندىڭ چىرايلىق قىزغا.
كەتكەندەك بىلىندى قولدىن ئامەتىم،
ئۆتمىسەڭ ئىشىكىمدىن، چىقمىساڭ سۇغا.

ئاھ! قايتىپ كەلسىكەن شۇ گۆدەك چاغلار،
ئۆتسەككەن تارتىنىش دېگەننى بىلمەي.
توپىدا ئۆي ياساپ، ئەر-خوتۇن بولۇپ،
يايرىساق شۇ پېتى خۇشال، دەرد چەكمەي.

ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

بولالامسەن شائىرغا ئايال

مېڭەم چارچاپ ھارغىنلىق يەتتى،
يېزىش ئىشقى قەلبىمدە لاۋا.
ئارمانلىرىم يىراقتا كەتتى،
مىسرالاردىن بولغۇم يوق جۇدا.

سوراقلاردىن قاتىدۇ بېشىم،
بىر سىنىلا سۆيسەممۇ بىراق.
چۈشەنمەيسەن كۆڭلۈمنى جېنىم،
پاك قەلبىمدىن چىقىرىپ چاتاق.

شائىر قەلبى ھەممىگە ماكان،
مەۋھۇم ھېستىن تاپىدۇ ۋىسال.
قىلساڭ گۈلۈم ئورۇنسىز گۇمان،
بولالامسەن شائىرغا ئايال...

شائىرلىقىم چانار ئالدىڭدا

دېھقان
سەن زېمىنىغا خوجايىن ـ خاقان،
زېمىن كۆلەر ساپ تەرىڭ بىلەن.
نېمەتلىرىڭ ياسايدۇ كۆندە
ھايات ئۈچۈن ھوسۇللۇق خامان.

سېنى كۆيگە قاتمىغان شائىر
مېنىڭچە يوق دۇنيادا دېمەك.
ئەجرىڭ ئۈچۈن پۈتۈلدى داستان،
سەن ئاجايىپ قەيسەر، ئوت يۈرەك.

تومۇز ئىسسىق
ئورما ئۈستىدە
كۆيۈپ كەتتى يۈزلىرىڭ شۇ تاپ.
پېشانەڭدىن تامچىلار تەرلەر
مۆكچەيگەن شۇ يەلكەڭنى بويلاپ.
ئۇسساپ كەتتىڭ، چارچىدىڭ ئەمما،
ياشاش ئۈچۈن، ياشاتماق ئۈچۈن،
تىرىشىسەن ھەممىگە چىداپ.
سەن ئۈچۈن كۆپ داستانلار يازغان
شائىرلار يوق يېنىڭدا بۇ دەم.
ئورغىقىڭنى ئالالماس ئىست،
قاداق باسقان قولۇڭدىن بىر دەم.

دېھقان،
سەن ئۇلۇغ ئىنسان، سەن ئۇلۇغ شائىر،
ھاياتلىق ئۈچۈن يازىسەن داستان.
داستانىڭنىڭ ھۇزۇرى بىلەن
كۈلەر تالاي شائىر ـ غەزەلخان.

دېھقان
نەزىرىمدە بۈيۈك شائىرسەن.
شائىرلىقىم چانار ئالدىڭدا،
شاگىرتىڭمەن، تۇتقىن يادىڭدا!

www.uyghurkitap.com

يېشىل مۇھەببەت

ھاياتتا، سۇبھىدەك كۈلۈپ ئويغىنىش،
نەقەدەر سۆيۈملۈك بۇندا بۇ ئەسنا.
ئارچىلار بەرگىدە يېشىل تويلىشىش،
چەكمەكتە ئىلھام تارىنى گويا.

شەلپەردەك قۇتلۇق دەم تۆكۈلەر تاڭدىن،
زەر ھالقا كۆزىدەك نۇرلانغان كەپەم.
سېزىمەن شادلىنىپ سۇپسۇزۇك ئاڭدىن،
ئالقىشقا كۆمۈلەر قەدىمىم ـ پەتەم.

ئاق قۇدەك يامرىغان پادىلار توپى،
ياپيېشىل چۆپلۈككە، چايقىلار سەراپ.
قارىغاي ھۆسنىدە تەبىئەت زوقى،
ئۆڭمەس بىر گۈزەللىك تۇرىدۇ چاقناپ.

كۈمۈش رەڭ چوققىلار بوشلۇقنى تىرەپ
ئاق مانان ئىچىدە بولىدۇ غايىب.
سۆڭەك نەي ئەۋجىدە قەلبىمنى بىلەپ،
كۆي قاتار چوپان قىز سېھرى ئاجايىپ.

بۇ يايلاق، بۇ مېنىڭ تۇغۇلغان يېرىم،
قەلبىمگە مېھرىلىك ئوغۇزى تامغان.

چىگىلگەن بەرگىگە يۇمران دىل قېتىم
شىبىرىن بىر ئىچىكىش قوينىغا ئالغان.

ئۇ گويا بەختىمگە ئالتۇن بوسۇغا،
قۇيۇچتەك قەددىنى قەددىمگە بەرگەن.
يۆلىدى يۈكسەككە ئەرش ـ ئەلاغا،
دىلىمغا بىھېساب ئەقلىنى تەرگەن.

بايلىقىم بار ھامان يايلاق كەبى كەڭ،
ئېھ، يېشىل مۇھەببەت چېكىدۇ دىلتار.
بىرىمەن ئىجادتىن قىيالارغا رەڭ،
شۇ رەڭلەر ئەكسىدە ھايات جىلۋىدار.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېگى ئادرېسى

ھىجران ناخشىسى

لەۋلەردە قىپقالدى مەززىلىك بىر تەم،
قىسمەتلەر تاشلىدى قەلبىمىزگە مۆڭ.
بەختلىك كۆڭلەرنى تىلەيتتۇق ئەركەم،
ئاھ، بۈگۈن ئاجرالدى بەرگىمىدىن قولۇڭ.

بىلىمەن، كۆز ئاچقان ساڭا سادda خۇي،
بۇ مېنىڭ بايلىقىم، ئامىتىم دەيتتىم.
كىرمىگەن قەلبىڭگە مەندىن باشقا ئوي،
سەن بىلەن ھەمىشە تاڭدەك كۈلەتتىم.

مۇھەببەت ئىلاھى ئاشۇدۇر بەلكىم،
يۈرەككە تۈيدۇرماي ھارارەت چاچقان.
ھارارەت ئىچىدە ياشىسا ھەركىم،
نەقەدەر سۆيۈملۈك بۇ ھايات، بۇ جان.

ۋەلىكىن ئامرىقىم ئاناڭ باغرى تاش،
بەختىڭگە، بەختىمگە قۇردى ئاھ، توساق.
يوقمىدۇ سۆيگۈدە سوتچى ياكى باش،
شۇنداق بىر ئەتىمشنى قىلىشقا سوراق.

ئايرىلدۇق ئامرىقىم يۇتۇپ مۇڭ ـ ھەسرەت،
ئاسانغا توختامدۇ ئۇنتۇش ـ ئۇنتۇلۇش.
بىزنىڭ بۇ قىشلاقتا ياشناپ مۇھەببەت،
قاچانمۇ كۆز ئاچار ئەركىن تويلىشىش!؟

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

يوقاتمايمەن ئالدىراپ

ياشلىقىمنى يوقاتمايمەن ئالدىراپ،
ئىزگىنى بار ئۇنىڭ بىر جۈپ قولۇمدا.
غايەم يانار قۇياش كەبى يالتىراپ،
مەنزىلىمنى نۇرلاندۇرۇپ يولۇمدا.

ياشلىقىمنى يوقاتمايمەن ئالدىراپ،
ئىرادەمنىڭ باردۇر تاغدەك جەزبىسى.
تىغ ئۇرىمەن توسقۇنلارغا قانسىراپ،
جان بېرىدۇ خىرىسلارنىڭ ھەممىسى.

ياشلىقىمنى يوقاتمايمەن ئالدىراپ،
ئۇنى تەر ۋە ئىزدىنىشتە ساقلايمەن.
ئەلگە بولغان ساداقەتنى ياقلاپ،
گۈل ۋەتەننىڭ ئۈمىدىنى ئاقلايمەن.

ياشلىقىمنى يوقاتمايمەن ئالدىراپ،
ئۆزگىلەردەك ناپاك ھېسقا بولۇپ يەم.
ئىجاد، ئەجىر-مېھنىتىمدىن باغ ياساپ،
كۆلدۈرىمەن ئەل-يۇرتۇمنى دەمۇدەم.

ياشلىقىمنى يوقاتمايمەن ئالدىراپ،
يوقالسىمۇ تەندە كۈچ ۋە ماغدۇرۇم.
ياشلىق-ئىجاد، ياشلىق-سۆيگۈ، نۇر-ئاپتاپ،
ئۇنىڭ بىلەن پۈتۈلىدۇ باھارىم.

ياشلىقىمنى يوقاتمايمەن ئالدىراپ،
ئىشىنىڭلار ماڭا شەكسىز دىلداشلار.
چۈنكى ماڭا ماڭماقتا ئۇ يول باشلاپ،
قەلبىمدىكى ئارسلان كەبى قۇتراشلار.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى تارىپسى

پاتراق تويۇك بولسكەن دەيمەن

سەن تاشلىغان سۆيگۈ ئوتىدىن
يۈرەك تېخى سوۋۇغىنى يوق.
مەن يېمىدىم، ۋىجدان سوتىدىن،
يېدىك تاياق، بەلكىم گۇل بويلۇق.

ئارمىنىمغا يەتمىدىم، بىراق،
يەتتىم ئۆزگە قىزنىڭ ۋەسلىگە.
دادا بولۇپ قالدىم بۇ سىياق،
مەزمۇن قوشۇپ ئىنسان نەسلىگە.

ئەمما ئۆزۈك ھازىرغىچە تۇل،
قالدىك تەنھا مۇڭغا بۆلىنىپ.
سەن پەس كۆرگەن ــ مەن ئاددىي ئوغۇل،
بارماقتىمەن گۈلدەك نۇرلىنىپ.

تەقدىرىڭگە ئۆكۈنىمەن ھەي،
سۆيمىسەڭمۇ غېمىڭنى يەيمەن.
شەيتانلارغا كۆڭۈلنى بەرمەي،
پاتراق تويۇك بولسكەن دەيمەن.

ئۆزگىنى كۆر، ئۆزۈڭنى كۆزەت

ماختانمىغىن ئۆز-ئۆزۈڭدىن بۇرادەر،
ماختانچاقتا قاياش ئەمەس بۇ جاھان.
قوچاي دېسەڭ ئىشلىرىڭدىن شان-زەپەر،
بەرگىن ئاۋۋال ئادەملىكتىن ئىمتىھان.

ئادەم بولماق ئۆز-ئۆزۈڭگە شاھ بولماق،
مەزمۇت شۇنداق سېنىڭ ئوردا-قەسرىڭ.
قەلبىڭ گۈزەل، بولسا كۆڭلۈڭ قاردەك ئاق،
ئۆچمەس نۇرلار چاچار ھايات ئەسرىڭ.

دەسمايىسىز ئەگەر قۇرۇق ماختانساڭ،
بىزار بولۇر سەندىن ئەل-يۇرت، دىلكىشىڭ.
ئۆز قەدرىڭنى تەر-ئەجرىڭدىن تاپمىساڭ،
ۋەزنىڭ قۇرۇق قالار ھەتتا كەملەپ جىڭ.

ئۆزگىنى كۆر، داۋالىغىن ئۆزۈڭنى،
كۆزەت، ساڭا بېرەر ئەينەك چىن رىئال.
قۇۋۋەتلەيدۇ ئەلمۇ شۇ چاغ سۆزۈڭنى،
قوچساڭ شەرەپ ئىشلىرىڭدىن ئىچىپ پال.

جۇۋان قەسىدىسى

قەلبىمگە دەملىنەر ناۋاتتەك ئازاب،
بەھرىگە سۇنىدۇ ئاپئاق ئىستاكان.
كۈنلىرىم قەرەلسىز كەتمەكتە ياداپ،
ئالدىنىپ جىلۋەڭگە شەپقەتسىز جۇۋان.

ئاغزىڭدا ئېرىيدۇ جىلۋىلىك سۆيۈش،
قەلبىڭدىن كېلىدۇ زەھەرنىڭ ھىدى.
كۆكلەيدۇ دىلىمدا ھەقىقىي كۆيۈش،
مېنىڭدىن ئۆزىڭغا پىنھان ئەبەدىي.

خەيرىيەت، خوش ئەمدى، شەپقەتسىز جۇۋان،
تېنىمگە ئۇيۇيدۇ پۇرلەشكەن ھايات.
ئېھ، بەخت بار يەرگە قايتىمەن ھامان،
يوللىرىم ئىلكىدە ئەيلەنمەس مامات.

ئۇيغۇر كىتاب تورپىكتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگى ئادرېسى

قايتۇرۇپ بەر...

قايتۇرۇپ بەر كۆلكەمنى ماڭا.
يات قەلبىڭدە بولمىسۇن خاراب.
يىغا چاينىپ ئۆتمىسۇن كۆزۈم،
سۇنغان كۆلكەم بەستىگە قاراپ.

قايتۇرۇپ بەر قەلبىمنى ماڭا.
يات قەلبىڭدە ئىچمىسۇن زەھەر.
جۇشقۇنلۇقنى يوقىتار ھايات،
يالقۇنىدىن ئايرىلسام ئەگەر.

قايتۇرۇپ بەر ئۆزۈمنى ماڭا.
ئالدىنىشتا يۈرمىسۇن تېنەپ.
رېئاللىقنى چۈشەنگىن سەنمۇ،
سۆيۈلگۈم يوق بەختىمنى تىلەپ.

بەخت ۋە بەختسىزلىك

بەخت مېنى يىراق شەھەردىن
باشلاپ كەلدى سىنىڭ قېشىڭغا.
مېنى سۆيۈپ تۇرغان كۆزۈڭدىن
ئاڭلانماقتا قەلبىمگە يىغا.

بەختلىك بوپ ياشىغىنىمغا
قانچە ۋاقىت بولدى بىلمەيمەن.
قوياش ماڭار ئاينىڭ ئىزىدىن،
ئايمۇ دەيدۇ ئۇنى ئىزدەيمەن.

مۇزىكىدەك مۇڭلۇق بۇ هايات،
داۋاملىشار ھەرخىل تىلىدا.
سوزۇلىدۇ بىر بۇزۇلغان چۇش،
ساڭا مەپتۇن بولغان دىلىمغا.

قەتل قىلىپ بەرگۇم كېلىدۇ،
مەن ئۆزۈمنى ساڭا بەخت ـ نۇر.
بەختسىزلىك دەيدۇ ياشاپ قال،
بۇ شەھەردەك بولۇپ ماڭا قۇل.

ئۇيغۇر كىتاب تورپىكتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

سەن قەلبىمنىڭ قۇياشى بىراق

سەن قەلبىمنىڭ قۇياشى، بىراق—
نۇرلىرىڭنى چاچىسەن خىرە.
يالقۇنىڭدىن قىلىندىم تالاق،
كېپىنەكتەك ئىشلىسەم يەنە.

سەن قەلبىمنىڭ قۇياشى، بىراق—
ئىلمان سۆيۈش قىلىسەن تەقدىم.
نۇرۇڭنى دەپ ئاچساممەن قۇچاق،
يۇلتۇزلارغا قىلىسەن تەقسىم.

سەن قەلبىمنىڭ قۇياشى بىراق،
چىن ئەقىدە پۈتسەممۇ ساڭا.
ئېيتقىنا ئەي شىتىللە قىزچاق،
نېچۈن گۇمان قىلىسەن ماڭا.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئىنساپسىزغا

گۆھەر سېنىڭ، تاش مېنىڭ، سەن تەرەپتىن سۆزلىسەم،
زەمزەم سېنىڭ، لاي سۇنىڭ خېرىدارى مەن ھامان.
«شۈكرى» قىلىپ بارىمغا، ھەر نەرسىنى ئۆتۈنسەم،
قالدىم سەپىنىڭ كەينىدە بولۇپ مانا يېرىم جان.

تۇز نىيىتىم، تۈز كۆڭلۈم يول بەرگەچكە ئېتىڭغا.
ئۇتۇپ چىقتىڭ بەيگىدە، ئاشتى يەنە ھۆرمىتىڭ.
ئىلىنماسمەن شۇ تاپتا سېنىڭ نەزەر ـ دىتىڭغا.
ياۋاشلىقا باغلانغان ئېتىقادىم تۇرسا چىڭ.

«ئىنساپ» دېگەن بۇ سۆزنى قىلاي ساڭا ھەدىيە.
بولدى ئەمدى ئىنساپ قىل، بۇزۇلمىسۇن رىشتىمىز.
باغلىغانتىم ئۆزۈڭگە ئۇزاقلاردىن ئەقىدە،
ئەي بۇرادەر، ئويلىغىن، بىر ئەمەسمۇ يولىمىز.

مەڭگۈلۈك سۆيۈش

ئانا،
ئېككىمىزنىڭ ئارىلىقىدا
سۈت دەرياسى ئاقىدۇ بالقىپ.
مەن بەختىنىڭ بېلىقلىرىنى
قەلبىمدىلا يۈرىمەن بېقىپ.
كېچىلەر،
سېنىڭ ئاشۇ يىڭنەڭنىڭ يىپى.
بەلكىم مومام قالدۇرغان ئانا
ھاياتلىقنى ياماشنى ساڭا.
تىنىم تاپماس بىردەم بارمىقىڭ،
مۇشەققەتنىڭ چېكىنى تىكىپ.
ئانا،
قۇياش ساڭا قاراپ كۈلىدۇ،
تاغلار ھەتتا ساڭا چوقۇنار.
دەريالارنىڭ مۇزىكىسىدا
سېنى كۈيلەپ ئاققان ناخشا بار.
يايلاق كۈلەر يېشىل كۆزىدە،
مېھرىڭ يالقۇنى جۇش ئۇرار
قوزىلارنىڭ مەرەشلىرىدە.
...
ئېھتىمال
مەنمۇ ئادەم بوپ قالغاندىمەن،

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىڭى ئادرېسى

قۇيالماستىن بىر پىيالە چاي.
مۇشۇ قۇرۇق سۆلىتىم بىلەن
بەلىلىرىڭنى مۇكچەيتكىنىم راست.
بىراق
ئانا، ئىشەنگىن ماڭا،
كۆلۈپ تۇرغان يۈرىكىم بىلەن
سىزنۇبلىپ هايات بېتىمگە.
ئۇلۇغلايمەن ساددىلىقىڭنى.
پەرىشتىدەك گۈزەللىكىڭنى.

مۇھەببەت

بەلكىم سېنىڭ سۆيۈشۈڭدۇر ئۇ،
تۇتۇۋېلىپ قۇلاقلىرىمدىن.
بەلكىم مېنىڭ سۆيۈشۈمدۇر يا،
ئامان قېلىپ سىرتماقلىرىڭدىن.

بەلكىم يەنە ئۇ بىر ئازابتۇر،
مەڭگۈ-مەڭگۈ چەككە يەتمىگەن.
ياكى شادلىق تۇغقان ھامىلە،
ئايغىر روھقا سۆيگۈ ئۆگەتكەن.

ئۇيغۇر كىتاب تورپىكتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىكى ئادرېسى

كىچىككىنە خوشلىششىش چېيى

قالدى ئەمدى بۇ شەھەر ساڭا،
گويا مەندەك تەبەسسۇم قىلىپ.
مەن قايتىمەن يىراق سەھراغا،
دەردلىك ھېسنى قەلبىمگە تېڭىپ.

ئارمانلارنى كۆكلەتكەنىدىڭ،
سۆيگۈ بىلەن قەلبىمدە تېرەن.
بۇ يەردىكى سۆيۈملىك ئايدىڭ،
شېرىن دەمگە چۆمەتتى بەلەن.

گۈزەل ئىدى سەيلىلەر بۇندا،
بىزگە ئۇخشاش كۈلەتتى ئورمان.
شامال سۆيگەن ياپراقلىرىڭدا،
قەلبىمىزنى ھىدلايتتى لەرزان.

ئەپسۇس، يەنە شۇلارغا سىرداش
بولالمىدۇق، بولالمايمىز ھەم.
يۈرەكتە داغ قالدى-بىر ئالداش،
بېرەلمىدىم بەختىڭنى ئەركەم.

ئۆنتۇپ كەتكەن، ياش تۆكمە جېنىم،
كەچۈر مېنى ئۆتسە گەر سەۋەن.
بەختلىك بوپ باقمىغان ھېچكىم،
قايسى ئاشىق ۋىسالغا يەتكەن.

كېتەر بولدۇم ئاۋغۇستىنىڭ ئىپى
ماتەم بىلەن يېنىكدىن سېنىڭ.
كىچىككىنە خوشلىشىش چىپى
بولۇپ قالسۇن شېئىرىم مېنىڭ.

ئۇيغۇر كىتاب تورپىكتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

ياشلىرىمدەك كەلمەكتە ئېقىپ

شىرازىدەك ياشارمەن بەلكىم،
نەچچە ئەل ـ يۇرت، تاغلارنى كېزىپ.
يا پىسسىنندەك ئاخىرقى قېتىم
دۇئېلىڭغا قالارمەن بېرىپ.

بەخت قاچار يىراقلا جەزمەن،
تاپىنىمدىن ئاقار يەنە قان.
ھايات زوقى ــ ئەبجەش تۈگمەن،
قايناپ تۇرار بوغۇزۇمدا جان.

پەقەت بىر رەت پۈتۈلمىشىم بار،
ياشلار تۆكەي ياكى شادلىناي.
سەن قىلمايسەن بۇڭا ئېتىبار،
يۈزسىز ئالەم، شەپقەتكە گاداي.

مەن يەنىلا باغاقسىز مېھمان،
بارماقتىمەن قۇملارغا سىڭىپ.
چۈشكۈن ھېسلار بولۇپ سەرگەردان،
ياشلىرىمدەك كەلمەكتە ئېقىپ.

ئۆمرۈڭدىن پۈتكىن داستان دەپ

ياخشى يازاي ياكى يازالماي،
«شېئىر» دېدىم، يېزىۋاتىمەن.
ئۆز قۇربىمغا تۇشلۇق ھاياتنىڭ
ھېكمىتىنى قېزىۋاتىمەن.

ئېتىمىزغا ھەردەم ۋاقىتنىڭ
ئۇسا تاراپ كېلىۋاتىمەن.
قەلەم بىلەن ئۇنى ئاغدۇرۇپ،
ئىدرىكىمنى تېرىۋاتىمەن.

مول ھوسۇلغا تەشنا دېھقاندەك،
«چەش» كويىدا يۈرۈۋاتىمەن.
ئۈپرىسىمۇ مېڭەم، ھۆجەيرەم،
مىسرالارنى تىزىۋاتىمەن.

شائىر بولاي ياكى بولالماي،
ئەل-ۋەتەننى كۈيلەۋاتىمەن.
ئۆمرۈڭدىن پۈتكىن داستان دەپ،
ياشلىقىمنى سۆيلەۋاتىمەن.

سالام ساڭا سۆيۈملۈك ئەتە

سالام ساڭا سۆيۈملۈك ئەتە،
سالام مېنى ئۈنتۇغان بۈگۈن،
ساڭا سوۋغام بوپ قالسۇن ئەسلىم،
ئوخشىمايمەن ئۆزۈمگە ئۆزۈم،
ئوخشىمايدۇ ئەتىكى بۈ كۈن.

چېچەكلەيدۇ يوللىرىم ئەتە،
مېۋىلەرگە تولىدۇ كوچام،
يىغىنسىدىن توختايدۇ بوۋاق،
بەكمۇ گۈزەل تۇرقىدا يەنە،
بەلكىم قايتىپ كېلىدۇ ئانام.

ئېنسۇۋالاي بەختلىك تۇمار،
تاغلار يەنە بۈككىدە ئورمان،
قەدىھىدە نۇرلارنىڭ ئاپئاق،
جەننىتىگە چۆمۈلۈپ جانلار،
يالتىرايدۇ سۈپسۈزۈك جاھان.

دەريا ـ كۆللەر كۈيلەيدۇ لەرزان،
مۇزىكىدەك يۈرىكى بىلەن،
غەم ـ قايغۇلار ئۇنتۇلۇپ بىردىن،
ھەممە كۈلەر شادلىقتا تامام،
بەخت كۈلەر ئەتىدە جەزمەن.

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى تادرىسى

سېغىنىش

رىۋايەت كۆلىگە چۆمۈلگەن ۋىناس،
ئوبرازىڭ يوللايدۇ بەختلىك ئەسلەش.
تۇرىمەن ساھىلدا خىيالچان، ئىمتاس،
يار سېنى سېغىنىپ، بولۇپ دىلىم غەش.

شۇ تونۇش شەپەمدىن ئايرىلىپ بويناق،
مۇشۇدەم ئۆزىچە بولغاندۇ غېرىب.
سەن شېرىن ئۇيقۇدىن يېگەندە تولغاق،
ئاي نۇرى تۇرغاندۇ دېرىزەڭ چېكىپ.

سوغۇق ۋە يېقىمسىز شاماللار بىلەن،
ئىزىمىز يوللاردا بولغاندۇ سۇرگۈن.
ئاشۇ چاغ ئىككىمىز نەقەدەر ئىمەن،
قالغانتۇق شادلىقتىن چېچەكلەپ گۈلگۈن.

نەملەنگەن كۆزلىرىڭ تۇرار چىمىلداپ،
ئاھ، ئەنە مەن سەندىن ئايرىلغان بېكەت.
شۇ رەڭدار سۇرەتلەر كۆزۈمگە ئاتاپ
تۆكمەكتە مەرسىيە شۇ دەم چېكىپ دەرد.

بۇ يىراق شەھەردىن ھەپتىدە بىر رەت،
يەتكۈزەر پوچتىكەش سېغىنچامنى ئاھ!
كەلگەندە خەتلىرىڭ ئىللىيمەن پەقەت،
گۈگۈملۈق ئۇرمانغا بولغانچە ھەمراھ.

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى

سەن بار ياققا سالىمەن نەزەر

تاشقورغاندا بىر گۈزەلىم بار.
ئاھ، سېغىنىش قوزغىدى يەنە.
كەلدى مانا چۆلسىرەشلەر يار،
قىلدى گۇگۇم خانەمگە پەتە.

دېرىزىنىڭ سىرتىدا غىل ـ پال
ئاي نۇرىنى چاچماقتا غۇۋا.
قارلىغاچتەك يەرلىنىپ خىيال،
كۆزلىرىمگە ياسىدى ئۇۋا.

باردىم ئۇچۇپ قېڭشىڭغا بۇ دەم،
ئالماقتىمەن باغرىڭدا ھاردۇق.
دولقۇن يايغان چېچىڭنى ئەركەم،
قويدۇم قىلىپ بېشىمغا ياستۇق.

ئۇردى خەنجەر چۇشۇمگە خوراز،
ئەنسىز چىللاپ تۇرغۇزدى مېنى.
يىتتى يىراق شاھانە ئوبراز،
كۆزلىرىمدىن ئېپقاچتى سېنى.

تەنھا كۆلبەم بەرمەس زوق ـ ھەۋەس،
تونەشلەردىن تىترەيدۇ سەھەر.
ئۆزۈك ـ ئۆزۈك ئالىمەن نەپەس،
سەن بار ياققا سالغانچە نەزەر.

تاغ باللىرى

ساددا خىيال بەرگىگە قونۇپ،
بىزنىڭ ئاشۇ تاغلىق دىياردا،
كېپىنەكتەك سەكرىشىپ باللار،
چىقار رەتسىز پاكار ئۆيلەردىن.
كۆكتە ئۇچقان بۈركۈتنى كۆرۈپ
يۈگۈرۈپ كېتەر ئارقىسىدىن پاھ،
سايىسىنى قوغلاپ توقايدا.

چورۇقىنىڭ يوچۇقلىرىدىن
بارماقلىرى يۇلتۇزدەك ماراپ،
ياماق چۈشكەن، چوڭلاردىن ئاشقان
چاپىنىنى قويۇپ بېشىغا
ئۇخلاپ قالار ئارچا تۈۋىدە،
ھېرىپ قالسا «بەيگە» دىن تاراپ.

چۈچۈك سۆزلەر دىللارنى ئوۋلاپ،
ئاخشاملىرى قىزىيدۇ ئويۇن.
پەرىشتىدەك چۆچەكچى بوۋاي
باللارنىڭ ئىللىق باغرىغا
كىرىپ كېلەر يۇمران تۇيغۇدا.

ئۇيغۇر كىتاب تورپېتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

زىرەك، چاقىقان كىچىك خاقانلار،
بىر-بىرىدىن چىرايلىق بوغۇن.

كەلگۈسىنىڭ تاقەتلىرى تاق،
چېچەكلەيدۇ ئاشۇلار بىر كۈن.
قاناتلارنى تەڭلەيدۇ كۈنلەر،
سالام قىلىپ يوللاردا مېھىر.
ئۇلار ۋەتەن كۈتكەن زەر ئۈمىد،
نۇر تۆككۈسى ھاياتقا گۈلگۈن.

غەلىبەڭگە تەۋەررۈك ئاپئاق چاچلىرىڭ

(دادامنىڭ دوختۇرلۇق ھاياتىدىكى 30 يىلنى تەبرىكلەيمەن)

غەلىبىنىڭ شامىنى ئۆچۈرگىنىڭ يوق،
يىللارنىڭ قوينىدا، ھەربىر قەدەمدە.
نىمجانغا قايتا جان بەرمەك چوڭ ئۇتۇق،
بىباھا ساددىلىق مۇجەسسەم سەندە.

چاچلىرىڭ كۈمۈشتەك ئاقىرىپ تۈگەل،
ماڭلىيىڭ ئارىلاپ قۇچقان چىغىر يول.
بىمارغا چىن مېھرىڭ بولۇپ كەلدى سەل،
لوقمانىنىڭ قولىمۇ سېنىڭكىدەك قول.

ئۆتۈپتۇ رەڭ تۈزۈپ ئەللىك باھارىڭ،
ئاق خالات ئۈستۈڭدە ئالتۇندەك چاقناپ.
ئاز ئەمەس سەن كەزگەن تاغۇداۋىنىڭ،
خەلقىنىڭ ئىشچۈن ئۆزۈڭنى ئاتاپ.

قىرىلىق يەتسىمۇ قەددىڭگە دادا،
قىرىلىق يەتمەپتۇ مۇھەببىتىڭگە.
شەپقىتىڭ سوغۇلماس ئېقىندۇر گويا،
گۈللەتتى ھاياتنى، گۈللىتەر يەنە.

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېتى
www.uyghurkitap.com

ئۆز بەختىمنى ئۆزۈم تاپىمەن

قەلبىڭنى چۈشىنىمەن، لېكىن ئانا،
يۈرمىگىن ماڭا بەخت تىلەپ يەنە.
ئوغۇل دەپ تۇغدۇڭ مېنى، ئىشەنچ بەردىڭ،
كۆلىمەن ئۆز بەختىمگە بىرىپ مەنە.

ئەجىرسىز قۇچاق ئاچسا ماڭا بەخت،
ئېچىلماي هايات گۈلۈم تۇزۇپ كېتەر.
تەمەدە ياشاش نومۇس ئوغلان ئۈچۈن،
شۆھرەتكە ئىگە قىلار ئىنسانىنى تەر.

سۆي ئانا پېشانەمگە، تەر تۆك، دېگىن،
يەلكەمگە ئارتاي ئەلنىڭ يۈكلىرىنى.
ياشايمەن باھادىرلىق خىسلىتىدە،
تاپايمەن شۇ خىسلەتتىن ھۆر بەختىمنى.

ئاپئاق ئايدىڭ دۇنيا ياراتقىن

ئۆمۈر قىسقا، قىسقىدۇر قەۋەت،
قىسقىلىقتا سەن چەكسىز ئۆگەن.
كىملىكىڭنى كۆرۈشكە ئۆگەت.
ۋىجدان بىلەن سەزگۈڭنى جەزمەن.

شۇنداق ياشاپ، سۆيگۈ تاراتقىن،
گۈزەل قەلب ــ ئالەمگە باھار.
ئاپئاق ئايدىڭ دۇنيا ياراتقىن،
چاچلىرىڭغا ياغمىغاندا قار...

www.uyghurkitap.com

قالاقلىق

غۇرۇرۇڭغا تېگىدۇ جەزمەن
بىرى سېنى كەمسىتسە ـ سۆكسە.
شادلىنىسەن ماختىسا بىراۋ،
جەمئىيەتتە قىممىتىڭ ئۆسسە.

دېمەك، ئاشۇ قالاقلىق سېنىڭ
ۋىجدانىڭغا يەتكۈزىدۇ ئار.
ئەيلەر ھەتتا تۇرمۇشۇڭنى ئۇ
مەدەنىيلىك ئالدىدىمۇ خار.

قالاق ئادەم ۋە قالاق مىللەت
پەيدا بولار، سۆيمىسە ئىلىم.
كەمسىتىلىش شۇنىڭدىن كېلەر،
ئىززىتىڭنى ئاشۇرار بىلىم.

قار ۋە مۇزدا يۈيۈنار قىشلاق

ئەللەي ئىتەر تاغ - زېمىننى قىش،
قار ۋە مۇزدا يۈيۈنار قىشلاق.
ئېگىز - تۆۋەن ۋە تەكشى دالا
قۇچىقىدا سانسىز ئاق مونچاق.

دولقۇنلىنار يالىڭاچ ئورمان
سوغۇق شامال ئۆتكەندە سويلاپ.
كەپىلەردىن چىققان كۈل رەڭ ئىس
ئۇچار تاغنىڭ قاپتىلىن بويلاپ.

تاجىك يۇرتى سۆيۈملۈك قىشلاق،
جىمجىتلىقتا چۆمۈلگەن تۇتاش.
پاك دىللاردىن بالقىغان ئارمان،
باھار ياسار ۋە بۇندا قۇياش.

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىكى ئادرېسى

يۈرەكتە چايقىلىپ ئوغۇزدەك باھار

بىلمەيمەن شەھىرىڭنى سۆيۈملۈك قىزچاق،
بۇيەرگە كەلگىنىم يېڭىدىن - يېڭى.
شەپىسىز قەلبىمگە تاشلىدىڭ سىرتماق،
پارلىدى ئالدىمدا مۇھەببەت تېڭى.

گەر مېنى باشلىساڭ دىلبەر سەيلىگە،
چىمەنلەر نازغىنىپ قىلارمۇ قوبۇل؟
يا تاشلاپ ھەسەتلىك نىگاھ لەيلىگە،
يۇلتۇزلار جىمىرلاپ ئاقارمۇ ئۇدۇل.

ناتونۇش سايەمنى كۆرسە مۇبادا،
كوچاڭدا چىراغلار قىلارمۇ مازاق؟
پىلىكىم سوزۇلسا تۇپرىقىڭ ئارا،
باغلىرىڭ ئاچارمۇ ماڭا كەڭ قۇچاق؟

ئېيىتقىنا كېيىك كۆز، ئالتۇن چاچلىق يار،
نۇرلانغان سۆيگۈگە قويۇلارمۇ چەك؟
يۈرەكتە چايقىلىپ ئوغۇزدەك باھار،
مۇھەببەت پەسلىمىز ئاچارمۇ چېچەك؟

...گە

سەن مېنى قويمىدىڭ، قويمامسەن ئويلاپ،
يولتوزلاردەك چېچىلار تونده خىيالىم.
شامالىلار ئويناىدۇ مەڭزىمدە سويلاپ.
نۇر توكەر كوز قىسىپ كوكتە ھىلالىم.

يولتوزلاردەك چېچىلار توندە خىيالىم،
بەلكىم سەن ئوخلايسەن پەرۋايىڭ پەلەك.
سەۋدانىڭ بىسىدا كىيسىلدى ھالىم،
بىر ئاچچىق ئىڭراشتا تىنىن ئالار يۈرەك.

بەلكىم سەن ئوينايسەن پەرۋايىڭ پەلەك،
ئاھ،مېنى، ياق... ياق... ياق، سۆيگۈنى ئۇنتۇپ.
تاشلامسەن يا مېنى قىنپ قويۇپ ھەلەك،
باھارنى كۈتمەيلا قەلبىڭدىن يۇلۇپ.

ئاھ، مېنى، ياق... ياق... ياق، سۆيگۈنى ئۇنتۇپ،
كىم بىلسۇن يۈرەمسەن باغلاردا سەگسىپ.
خەتلىرىڭ كەلمىدى، كەتتىڭ يوقىلىپ،
يا بىرسى يۈرەمدۇ ئارقاڭدا ئەگسىپ؟

ئۇيغۇر كىتاب تورپىكتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى

تېگىرقاش

سەن ماڭا دوست ئىدىڭ، ئۇمۇ ماڭا ھەم،
ئاڭلىسام قاپسىلەر مېنى ياقتۇرۇپ.
ئاچالماي قالدىمەن بەختىڭلارغا رەم،
قالغاندەك تىلسىمات يولىدا تۇرۇپ؟

مەندە بار بىر تاللا چوغلانغان يۈرەك.
بىلىمەن ئىككىڭلار ئالماقچى بۆلۈپ.
بۇ دېمەك، قانلىق جەڭ بولغاندىن دېرەك.
سۆيگۈدە سۆيۈلۈش كەتمىسۇن ئۆلۈپ.

ئىككىڭلار تەڭ قارماق تاشلاپ چورتانغا،
قىلماڭلار قەلبىمنى سەرسان ۋە مالال.
بىرسىڭلار ئۆتۈنۈپ نۇرنى چولپانغا،
بىرسىڭلار قۇچۇڭلار باشقىدىن ۋىسال.

توغۇلمىغان بەختنى توغۇپ

توغۇلمىغان بەختنى توغۇپ
بېرەلەمسەن ماڭا ئەي باھار.
ئۆچۈپ كەتتى توغۇلغان كۈنۈم،
سەندىن ئۈمىد كۈتكەنچە تەكرار.

توغۇلمىغان بەختنى توغۇپ
بېرەلەمسەن ماڭا ئەي قۇشلار.
پەرۋازىمنى تەرك ئەتمىگەن،
ئورمانلارغا قونۇۋالغۇم بار.

توغۇلمىغان بەختنى توغۇپ
بېرەلەمسەن ماڭا ئەي يوللار.
مەنزىلىمنىڭ يىراق چېتىدە
مەن تەلپۈنگەن يىراق بىر ئۆي بار.

توغۇلمىغان بەختنى توغۇپ
بېرەلەمسەن ماڭا ئەي قۇياش.
بوۋام روھى سىڭگەن ئۇپۇقتا
تېڭىرقاشتا يۈرمەكتە بىر ياش.

تۇغۇلمىغان بەختنى تۇغۇپ
بېرەلەرمۇ ماڭا ھەممىسى؟!
شىۋىرلاشلار كەلمەكتە سىڭىپ،
ئېھ، چۈشۈمدە كۈتكەن ئەتىسى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېگى ئادرېسى

بىر سۆيگۈ بار قەلبىمدە يارقىن

ئالما بولۇپ ئېرىقىمدا سەن،
كەل مەن تامان لەيلىگىن. ئاققىن.
دەيمەن، ئۈنسىز رەۋىشىمدە مەن،
بىر سۆيگۈ بار قەلبىمدە يارقىن.

كەل مەن تامان تۇتاشتۇرۇپ ئوت،
تىلەكلەرگە مېھرىڭنى چاچقىن.
ياغسۇن ھايات بوستانىغا قۇت،
بىر سۆيگۈ بار قەلبىمدە يارقىن.

كەل، ۋىساللىق دەملەرگە، كۈتەي،
تەنھالىقنى قۇل قىلىپ ساتقىن.
ساڭا مەڭگۈ سادىق بوپ ئۆتەي،
بىر سۆيگۈ بار قەلبىمدە يارقىن.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىكى ئادرېسى

باشقىلارنىڭ بولۇپ كەتتىڭ، ھەي...

قويۇپ مېنى ماغلۇبىيەتتە،
باشقىلارنىڭ بولۇپ كەتتىڭ، ھەي...
ئۆرتىنىشتە يۈرەك مىڭ دەردتە
ئۆتتى، ئۆتەر لەززەت سۈرەلمەي.

مەن قىزغىنىپ سېنى كىملەردىن،
تۇنەشلەردىن ئاتتى تالاي تاڭ.
رەنجىپ قەلبىم سۇنۇق كۆيلەردىن،
غايىب بولدى «ۋىسال» دېگەن ئاڭ.

قالالمىدىم سېنىڭ بولۇپ مەن،
بەختسىزلىك شۇدۇر ئېھتىمال.
بەخت قۇشۇم بولالمىدىڭ سەن،
ئۆزگە شاخقا قوندۇڭ شاد ـ خۇشال.

باشقىلارنىڭ بولۇپ كەتتىڭ،ھەي،
قىسمىتىمگە پۈتۈپ شور تۇپراق.
ئارمان قىلىپ، ئارمانغا يەتمەي
ياشايدىغان ئوخشايمەن شۇنداق.

سوغۇق سۆيۈلۈش

مەن ئىسسىق مېھرىمنى ــ بەردىم ھەممىنى،
قانائەت، تويۇنۇش سېنىڭدىن يىراق.
يالماۋۇز پەيلىڭدىن تورۇغان بىر گۈل،
ھەر تامچە قېنىمغا سىڭگەن ئىشتىياق.

كىم ئادىل سوتچىكىن بىلمىدىم تېخى،
ھەقىقەت، ھەقىقەت ئاجىزە بىر نۇر.
سەن ئۇچۇن بىھۇدە تۆلەيمەن بەدەل،
سۆيۈلمەي، سۆيىمەن يوقىتىپ غۇرۇر.

تۆتىنچى ماي سائەت ئىككىدە

ئەسلەپ قالدىم ئۆزۈمنى بىر رەت،
سەنلا ماڭا تونۇش قەدىردان.
ئۆتۈپ كەتتى كۆڭلەر چۈش كەبى،
قوچاقلاشتى سوغ ۋە زىمىستان.

مەن كىم دېگۈم كەلدى پىچىرلاپ،
تۇرسا قەلبىم بوش ۋە قۇپقۇرۇق.
يىغلاپ سالما يېشىل ئۆمۈچۈك،
بولغۇچە سەن تورۇڭنى توقۇپ.

يوقالدىمۇ مەندە مەۋجۇتلۇق،
يوقالغاندەك ماڭا تەۋە قوت.
ئەسلەش مۇمكىن، ماڭا ئۆزۈمنى،
ھەسرەتلەرگە تۇتاشتۇرۇپ ئوت.

بالىلىقىمنى قالدىم سېغىنىپ،
بىرسى ماڭا سوۋغا قىلدى تاش.
تەبرىكلىدىم مەنمۇ ئۆزۈمنى،
كۆزلىرىمگە ئېلىپ ئىسسىق ياش.

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com

ئامەت

قاچىسەن مېنىڭدىن ھەمىشە، ھەر رەت،
كۈندۈزۈم ئىلكىدە چۈشەيدۇ كېچە.
ئاھ، مېنىڭ بىر تۇتام يارالغىنىم راست،
يىلتىزىم يېپىقلىق قۇمغا تېخىچە.

بەرگىمگە نۇر قونسا دەيمەن ۋە لېكىن،
شۇ تونۇش كۈنلۈككە ئېرىيدۇ قۇياش.
چېقىلغان دېرىزە، ئىشىكلەر ئوچۇق،
سەن قاچقان تەرەپتىن كېلىدۇ كۆز ياش.

قۇپقۇرۇق بۇ يەرنى قۇچاقلاپ تۇرۇپ،
ئۆلۈكتەك ئۇزايمان قوۋمىڭدىن ئىسىت.
ئامەتلىك كىشىلەر كۆپ ئىكەن، ئەمما،
سەن ئۈچۈن مەن پەقەت ئۇنتۇلغان چېكىت.

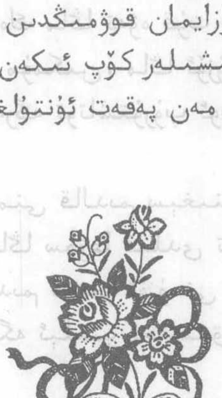

ئۈچىنچى شەخسنىڭ قەلبىدە

سەن مېنى ئېسىڭگە ئالساڭ ئېھتىمال،
يۈرىكىڭ جىغىللداپ كېتەر توساتتىن.
خىيالىڭ چاپىدۇ ئارمانلار ئارا،
پەر تۆزۈپ دىل سۆيەر تاتلىق ھېسسىياتتىن.

ئۆتمۈشنى ئالىسەن كۆزۈڭدىن يۇلۇپ،
قارايسەن ئۈنىڭغا ئەينەككە ئوخشاش.
شۇ يارقىن سايىلەر گۈللەتكەن جاينى
كۆرىسەن سۈكۈتتە تۆكۈپ تۈرۈپ ياش.

بۇ پەقەت ئۈنتۇلغان چۈش بولسىمۇ گەر،
يەنىلا ئەسلىگۈڭ كېلىدۇ چوقۇم.
مەن ئۈچۈن ئۇسسايدۇ كۆڭلۈڭ بىر خىللا،
ئىچمەكچى بولغاندەك مەيدىن بىر يۇتۇم.

ئەپسۇسكى، مەن سەندىن يىراق بىر جايدا،
قەلبىڭدە ياشىشىم مۇمكىنمۇ ئۇزاق.
چۈنكى بۇ ھاياتنىڭ ئويۇنلىرىدا
ياشايمىز ئاشۇنداق بولۇپ تېپىشماق.

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى

بەلكىم ئەمدى شۇنداق قېرىپ كېتىمەن

ياشلىق دېدىم، ئۆچتى ئۇنىڭ ناۋاسى،
مېيى تۈگەپ ھالسىرىغان چىراغدەك.
قەلبىمدە يوق تەلپۈنۈشنىڭ ئىمزاسى،
بولسامۇ گەر سۆيگۈڭ ئۈچۈن پايپېتەك.

ساڭا ئاتاپ ئالما ئۈزدۈم تالاي ياز،
ۋە يوللىدىم ساپىقىغا چېكىپ خەت.
كۆرسەتمىدىڭ كۈلۈپ بىر رەت جىلۋە-ناز،
ئۆتتى كۈنۈم جۆيلۈشلەردە چېكىپ دەرد.

كەلدى سېنى ئەلەم بىلەن تىللىغۇم،
چىدىمىدى يۈرەك يەنە ئۆمۈنۈپ.
ئۆتتى كۈنلەر، ئۆتتى قەلبىم يۇتۇپ غۇم،
سەن چىدىدىڭ قىسمىتىمگە كۆي توقۇپ.

بەلكىم ئەمدى شۇنداق قېرىپ كېتىمەن،
چاچلىرىمغا، ساقىلىمغا سانجىپ ئاق.
ئۆلمەي تۇرۇپ كۆزلىرىڭدىن يىتىمەن،
ۋىسالىڭنى يۈرىكىمدەك قىلىپ چاك.

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېگى ئادرېسى

يەتمىگەندە ئاشۇنداق . . .

بەك ئالدىراپ چۈشۈپتۇق بۇ خەتەرلىك بەيگىگە،
ئاددىي چاغلاپ سۆيگۈنى ھېرىپ قالدى ئېتىمىز.
قويۇپتىمىز ئويلىسام كىچىك تۇرۇپ رەنىگە
قەلبىمىزنى، دەرد چېكىپ شاھىت ئاڭا خېتىمىز.
مانا ئەمدى شۇ كۈننى ئەسلەپ قالسام گاھىدا،
ئونبەش كۈنلۈك ئاي كەبى ئايرىلىپتۇق تولالماي.
دەرياسىنى ۋاقىتنىڭ توسۇپ بولماس جايىدا،
چوپچوڭ ئادەم بولۇپتۇق، «بالىلىق»تا قالالماي.
ئۆتتۆك تونۇش كوچىدىن دوستۇڭ بىلەن قايسى كۈن،
قالدۇق يەنە قارىشىپ بىز كۆزلەرنى ئۈزەلمەي.
ئېھتىمالىم سېنىڭمۇ كۆڭلۈڭ ئەمەس بىر پۈتۈن،
بىلتىرنى سۆيگۈنىڭ ئۆتۈپتىمىز كېسەلمەي.
كونا سۆيگۈ يېڭى دەرد سېلىپ قويدى ھايالسىز،
كۆزلىگەنگە ھاياتتا يەتكەنمىدۇ بۇ ئىنسان.
سۆيگىنىم بار يېنىمدا، لېكىن مەنمۇ ئامالسىز،
سېنىڭمۇ ھەم يۈرگەندۇ تالايلىرى پايلاپ، جان.
بۇ ئالەمنىڭ ئىشلىرى غىدىقلايدۇ ۋىجدانىنى،
يېتەلمىدۇق ۋىسالغا يېتىم قېلىپ ۋاقىتسىز.
ئەمدى پۇرسەت كەتكەندە مەن كىملەرگە دەرد تۆكەي،
تۈيۈلمەن شۇڭلاشقا ئۆز-ئۆزۈمگە مەۋجۇتسىز.

بىز ئۇچراشتۇق ئاخىرى يەنە

بىز ئۇچراشتۇق ئاخىرى يەنە،
كەتكەنىدىڭ سەن مېنى سۆيمەي.
ئالبومدىكى سۈرەتتەك ئەنە،
گۈزەل پېتى تۇرۇپسەن ھەي-ھەي.

يوقلانمىدىم قەلبىڭدە بەلكىم،
ئۆتتى كۈنلەر، ئالماشتى باھار.
كىمنىڭ ئەمرى قىلغاندۇ تەسلىم
سېنى، تېخى بىلمەيمەن زىنھار.

مەن سەن ئۈچۈن كۈيلىگەن كۈيلەر
ھېلىمۇ ھەم ئۇچماقتا لەرزان.
ئىشق دەردى، سەن تۆككەن ئۈنلەر
كەلدى مېنى قىلىپ پەرىشان.

قالدى داغلار، يوق ئەمدى پۇرسەت،
كەچمىشلەرنى سۆزلەرگە بىر پەس.
ئويلىمىغان كېلىشنى دەھشەت،
مەن يېنىڭغا بولۇپ دىلىم مەست.

بىر مەھەللىدە ياشايمىز ئەتە،
تىنچلىنارمۇ دىل چەكمەي ئازاب.
قىلسام ئەگەر ئۆيۈڭگە پەتە،
قالارمىزمۇ مۇڭ بىلەن قاراپ.

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى

گۈۋاھلىق بېرەلمەس ساڭا ۋە ماڭا

ئاچچىق بىر كۈلكىنىڭ تېشىلگەن كۆزى
ھەقىقەت بىسىدا چالىدۇ رويال.
مەرسىيە بەرگىگە تامغان تامچىلار
ئىزدەيدۇ ئۆزىگە قاناتلىق شامال.

بۈگۈننىڭ باغرىغا ئۇيۇغان نەپەس
گۈۋاھلىق بېرەلمەس ساڭا ۋە ماڭا.
سەن ھايات، مەن تىرىك قەبرە گۈلىدەك.
قوملارغا تولغاندۇ دالىلار ئارا.

رۇس قىزىغا ئۇخشايسەن بىراق

يىراق ساڭا، يىراق رۇسىيە،
رۇس قىزىغا ئۇخشايسەن بىراق.
سىرىق چىچىڭ، كۆكۈچ كۆزۈڭدە
جىلۋىلىنەر ئەلەملىك پىراق.

رۇس قىزلىرى شۇ قەدەر ئەركىن،
سۆيگەن كەبى رۇس يىگىتىنى.
سۆيەلمەيسەن ئازادە ـ تەمكىن،
بۇ يەردىكى بىزنىڭ بىرسىنى.

تاجىك قىزى، ھەي تاجىك قىزى،
ئەركىنلىكنىڭ قىلىنغان تەقىب.
بىلەمسەنكىن تەقدىرىڭ ئۆزى،
سىنى شۇنداق قىيىنغان رەقىب.

سەن ياشىغان ئاشۇ يېزىدا
تونۇشمايلا توي قىلغانلار كۆپ.
بىر ـ بىرسىنى كۆرەر نىكاھتا،
ياپراقلاردەك تىترەپ ۋە ئۆكسۈپ.

قاچان بىزگە بولاركىن نېسىپ،
ئەركىن نىكاھ، سۆيۈش ـ سۆيۈلۈش.
بەختىمىزنى سۆيگۈدىن تېپىپ،
گۈل ھاياتىڭ پەيزىگە چۆمۈش.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى

ماڭا مېھرىڭ ئاشۇمۇ سېنىڭ

ئوتتۇڭدا تەڭ كۆيىمەن دەيتتىڭ،
سۈيۈڭدە تەڭ ئاقىمەن دەيتتىڭ:
بۇ ھاياتلىق ئۆمۈر يولىدا
بىزگە تالىق ئەجىر-مېھنەتنىڭ
قەنتىنى تەڭ چاقىمەن دەيتتىڭ.

ئوقۇش پۈتۈپ، يەتكەندە قەرەل،
سۆيگۈ شامى ياققاندا پىلىك،
تويلۇقۇڭنى سالدىڭ بەك ئېغىر،
نامراتلىقىم بولسىمۇ ئايان،
گويا ئامبال سالغاندەك سېلىق.

ماڭا مېھرىڭ ئاشۇمۇ سېنىڭ،
شۆھرەت ئۈچۈن ياشارمۇ جېنىڭ.
«بەختىڭ» ئۈچۈن يىغىپ بارىنى،
كېچىلەرنى كۈندۈزگە ئۇلاپ،
ئاتا-ئانام جۇدىدى مېنىڭ.

ۋەدىلەرنى ئەيلىدىڭ ئىنكار،
بولدى ئەمدى ئىشەنچىم بىكار.
يالغان سۆزنى قىلغۇچە باشتا،
ھەق سۆزۈڭنى ئېيتىپ يولۇمغا
سېلىپ قويساڭ بولماقتى نىگار.

«ياق» دېگەن سۆزۈڭدىن

مەپتۇن بوپ مەن ساڭا تەلەپ قويسام جان،
«ياق» دېگەن سۆزۈڭدىن يېدىم راسا ئوق.
بولسامۇ يېرىمجان، قەلبىمدە گۈلخان
ئۆچمىدى سەن ئۈچۈن، بولۇپ يالقۇن ـ چوغ.

مەيلىلا قەلبىڭدە ئورۇن بولمىسا،
كۆزۈڭنىڭ بۇلىقى يېنىدا يورەي.
كىرپىكىڭ نەشتىرى ئەگەر قوغلىسا،
ھىجرانىڭ قوشۇلغان كۆلۈڭگە چۆمەي.

ياق دېگەن سۆزۈڭنى ئاڭلاپ بىر ئۆمۈر
ياشىسام كۈپايە بېرەر ماڭا قۇت.
شۇ سۆزدىن تۇتىمەن ئۆزۈمنى مەغرۇر،
چۈنكى مەن قەلبىڭدە بولغاندەك مەۋجۇت.

www.uyghurkitap.com

بەخت دەيمەن

بەخت دەيمەن خۇش كۈندە تۇغۇلۇشنى شادىمان،
بەخت دەيمەن قەدەملەپ ئىز بېسىشنى تۇپراقتا.
بەخت دەيمەن ھاۋادىن جان ئېلىشنى مىڭ پاتمان،
ئۇشبۇ گۈزەل دىيارنىڭ تاغ ـ ئېدىرى، قىشلاقتا.

بەخت دەيمەن ياندىشىپ مېڭىشنى جان دوستلارغا.
بەخت دەيمەن بىلەكلەر گىرەلەشسە سەپ بولساق.
بەخت دەيمەن كىرىشنى سۇغا، يانغىن ـ ئوتلارغا،
بەخت دەيمەن خىسلەت بوپ ئالەملەرگە لىق تولساق.

بەخت دەيمەن ھاياتنى، تەبىئەتنى، ھەممىنى،
چۈنكى بۇلار باغرىدىن مەن بەختىمنى تاپىمەن.
تامچە تەرىم لەرزىدە كۆلۈپ تۇرغان جەبىرنى،
بەخت دەيمەن ئەبەدىي، شۇڭا قوشاق قاتىمەن.

قۇياشقا تۇتاشقان روھ

(تارىخىي داستان)

(تاجىك خەلقىنىڭ مىللىي قەھرىمانى قۇلچاققا بېغىشلايمەن)

مۇقەددىمە

قەھرىمان ئەبەدىي مىللەتنىڭ پەخرى،
ياد ئېتەر ھەمىشە ئۇنى ماكان ـ ئەل.
قۇلچاق① ئۇ تاجىكنىڭ زۇھەل ئەخترى،
ئادالەت كۆكىدە چاقناپ ئۆتكەن دەل.
بەختىيار كۇنلەردە ھايات ھۇزۇرى،
تارىخنى ئەسلەشكە قىلدى دالالەت.
تارىخنى ياد ئېتىش ئەۋلاد غۇرۇرى،
ۋەتەنگە ھەر زامان باغلاپ مۇھەببەت.
ئىپتىخار، سۆيۈنۈش قولۇمغا قەلەم،
ئالدۇردى شۇ تاپتا قەلبىمدە ۋۇلقان.
شۇ ۋۇلقان تەپتىگە قۇلچاق روھى جەم،
پۈتكۈسى ئۇنىڭدىن ئاۋامغا داستان.

* * *

---

①قۇلچاق ــ تاجىك خەلقىنىڭ ئادالەتپەرۋەر مىللىي قەھرىمانى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرىسى

قىرقىلغان قانات

قەدىمىي پامىردا ھۆۋلايتتى بوران.
ئۆتەتتى مۇزدەك سوغ سۆڭەكنى تېشىپ.
قىشلاقلار بەئەينى ئىدى گۆرىستان.
شاد كۈلكە شامىلىرى تۇرمىغاچ يېنىپ.
مۆكسىراپ ئاقاتتى ئېقىنلار ھەتتا،
ئۆلغايغان كۆز ياشتەك ھىجراندىن زىنھار.
تىنچلىق يوقالغان بۇ قەدىم يۇرتتا،
ئەنسىزلىك ئىچىدە ئۆتەتتى دىللار.
پامىردىن كۆپ يىراق بۇ ئاستانىدا
مەنچىڭنىڭ خاقانى سۇرەتتى دەۋران.
سەلتەنەت بولسىمۇ ئۇ بۈيۈك خاندا.
ئۆزۈلگەن ئىشرەتتىن ئىپلىدە دەرمان.
چىرىكلىك، نىزادىن بارغانچە بۇ ئەل
زاۋاللىق يولىغا باسقانتى قەدەم.
چېگرىنى، دۆلەتنى ئۇنتۇشۇپ ئۇندا
ئەمەلدار، چېرىكلەر بىغەم ياتاتتى.

* * *

چۇشمانىنىڭ خەيرلىك قۇشقىچى ئەمما،
بىر بۇركۈت نەسلىگە بەردى يېڭى جان.

شادلاندى سۆيۈشۈپ ئاتا ۋە ئانا،
پەرزەنتى مەڭزىدىن تېپىپ كۈچ ـ دەرمان.
ھىدايەت نامىدا ئاتالدى بوۋاق،
تىلەشتى ئۈنىڭغا ئەل ـ يۇرت ھىدايەت.
ھەم دېدى: مەرد ئوغلان بولغىنىسەن شىراق①،
بىز ئۈچۈن پاسىبان، كەلسە قىيامەت.
ھىدايەت ئاي ـ يىللار، كۈنلەر ئالمىشىپ،
بىر ئوبدان بوي سېلىپ كىردى قاتارغا.
چېچەنلىك چېھرىدە تۇراتتى يېنىپ،
ئوخشايتتى قامىتى كىچىك چىنارغا.
كۈنلەر شۇ تەقلىدتە ئۆتتى بىر ـ بىرلەپ،
كىچىك شاش بۇركۈتنىڭ قەلبى ئىدى شاد.
مال بېقىپ، شىكارغا چىقاتتى كۈنلەپ،
قىلىپ ئۇ خانىدان ـ ئۆيىنى ئاۋات.

* * *

كەلگەنتى ئۇزۇندىن قوقەندنىڭ② خانى،
پامىرنى بۇلاشنىڭ كويىدا ياشاپ.
قېتىۋالسا بۇ يۇرتنى ئىلكىگە،شانى ـ
ئاشاتتى تېخىمۇ ئەلمۇئەل ئاتلاپ.

----

①شىراق ــ رېۋايەتلەردىكى ئادالەتپەرۋەر قەھرىمان.
②قوقەند ــ ئۆزبېكىستاندىكى بىر جاينىڭ ئىسمى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرىسى

قوقەندنىڭ سۇلتانى مەدەلىخان① ئۇ.
ئاڭلىغاچ چىگرىنىڭ قالغىنىنى بوش.
«پۇرسەت كەلدى»دەپ قىلدى پەرمان ئۇ:
قوزغاڭلار سەرقولغا مالىمان ئۇرۇش.
باسمىچى، بۇلاڭچى، قارا نىيەتلەر
پامىرنى بۇلاشقا قىلدى تەرەددۇت.
يازنىڭكى بىر كۈنى ئاشۇ ناكەسلەر
يول ئالدى سەرقولغا، باشلاپ مۇدھىش ـ جۇت.
ۋەرشىدي ،تاغارما، چۇشمان، تىزناپتىن
تارالدى بىردىنلا قىيا ـ چىيالار.
بولمىغان بۇنداق ئىش ھىچ ئەلمىساقتىن،
يۈرەكنى ئەزگۈچى مۇڭلۇق نىدالار.
باسمىچى، زالىملار قىلىچ ئوينىتىپ،
كىرىشتى ئۆيمۇ ئۆي،چېقىپ ئىشىك ـ قۇلۇپ
يۇزلەرگە قامچا ئۇرۇپ، ئۆتۈشتى تېپىپ،
ئېلىشتى كۆزلىرى كۆرگەننى يۇلۇپ.
گاھ ھويلا، ئۆيلەردە لۆمشىپ ئاقتى قان،
گاھ ھويلا ـ ئۆيلەرنى قاپلاپ ئىس ـ تۇتەك.
رەھىمسىز باندىتلار ئىدى ئىت ـ قاۋان،
چېكىگە يەتكەنتى ئاچ كۆزلۈكتە بەك.

----

①مەدەلىخان ـ قوقەند خانى.

ھەيدىدى مىڭلىغان چارۋا ماللارنى،
يۈك ـ تاقنى ئات ـ ئېشەك، قوتازغا ئارتىپ.
سۈرگۈن قىپ چىرايلىق قىز ـ ئاياللارنى،
ئېپ ماڭدى دېۋەيلەپ، قولىدىن تارتىپ.
تۇتۇلدى قاتاردا كىچىك ھىدايەت،
بى رەھىم دۈشمەننىڭ قامچىسىنى يەپ.
ئاھ، يۈمران قەلبىگە چۈشتى جاراھەت،
كۆزىدە ئۆچمەنلىك نۇرلىرى دەۋرەپ.
ئوغلىدىن ئايرىلىپ غەمگۈزار ئانا،
ئاھ دېدى، يىقىلىپ ھوشىدىن كېتىپ.
ياش تۆكۈپ ئۇزاتتى مېھرىبان ئاتا،
ئوغلىنى، ئاداققى ماتەمگە پېتىپ.

* * *

سۈرگۈندە ھىدايەت كەلدى ئالايغا،
ئۇ تېخى ئەمدىلا ئون ئۈچ ياش ئىدى.
سېتىلدى مال بىلەن بىر زالىم بايغا،
قۇل بولۇپ بۈركۈتنىڭ پېيى قىرقىلدى.
ئاتالدى ھىدايەت نامى «قۇمچاق» بوپ،
شۇنىڭدىن ئېتىبارەن بولدى كىچىك قۇل.
ياتتى ئۇ ئېغىلدا تۇنجى تۇغۇلۇپ،
ئۆتكۈزدى كۈنلەرنى كىيىمى جۇل ـ جۇل.
ئالاينىڭ يات ـ يوسۇن قىشلاقلىرىدا،
مال بېقىپ، باي ئۈچۈن ئاققۇزدى ئۇ تەر.

ئۇ ئۆگەي ئەلەم، خورلۇقنىڭ سىرتماقلىرىدا
بوغۇلدى ھەر ۋاقىت، يۇتۇپ دەرد ـ زەھەر.
ئۆتكۈزدى ئون توققۇز يىلنى ئۇ شۇنداق،
قامچىدىن تېنىدە قالدى تالاي ئىز.
ئىشەنگىن دەيتتى ئۇ: ئۆزۈڭگە قولچاق،
سېغىنىپ سەرقولنى، ۋەتەننى ئۇ،
نەچچە رەت قاچتى ئۇ،لېكىن پىيادە.
تۇتۇلدى، تاغ ـ داۋان ھەمدە دەريا ـ سۇ ـ
بولغاچقا، رەقىبى ئاتلىق زىيادە.

قىرغىز موماي ئەيۋىشىنىڭ شاپائىتى

قولچاقنىڭ قاتارى قوللار ئىچىدە
بىر قىرغىز مومايمۇ بارتى ئاق كۆڭۈل.
ئوخشايتتى چىرايى ئاينىڭ ئۆزىگە،
قامىتى گوياكى ئاق ئېچىلغان گۈل.
قولچاقىقا كۆڭلىنى تۇتاتتى يېقىن،
خۇددى ئۆز ئانىسى كۆيگەندەك ئاڭا.
قولچاقىقا ئۇ ئانا ئەمەستى لېكىن،
تۇراتتى مېھرىدە ئۇستۇن، دىلرەبا.
كىيىمى يىرتىلسا بېرەتتى ياماپ،
نان ـ غىزا ۋە يەنە ئۇ يېمەي يىغىپ.
قولچاقىقا بارىنى تۇراتتى ئاتاپ،
ھەرقاچان ئۇ ئۇنى ئۆز ئوغلى بىلىپ.

قوٗلچاق ئوٗ ئوتتوٗزدىن ئاشقان بىر يىلى،
زالىم باي ئۆتكوٗزدى كاتتا مەرىكە.
قالمىدى ئالاينىڭ ئايماق، كەنت-چېتى،
تەكلىپكە يېزىلدى چوڭ-كىچىك ھەممە...
ئوش، قوقەند تەرەپتىن ئاكابىر-زاتلار
تەكلىپ قىلىندى داغدوٗغا بىلەن.
ئويناقشىپ، چېپىشىپ كېلەتتى ئاتلار،
كۆتوٗروٗپ ھەر ياقتىن قىيقاس ۋە سوٗرەن.
كېلىشتى خالايىق تەرەپ-تەرەپتىن،
بولدى باي ھويلىسى ئادەم دېڭىزى.
كېرىلىپ بوٗ كاتتا ئابروٗي-شۆھرەتتىن،
باشلىدى باي موٗنداق مەرىكە سۆزى:
«قەدىرلىك مېھمانلار، سۆيۈملوٗك دوستلار،
موٗبارەك كەلگەن بوٗ قەدىمگىلارغا.
ئوغلاقتا چوٗشوٗڭلار، خوٗشال ئويناڭلار،
سوٗنىمەن زور پەتتە ھوٗزوٗروٗڭلارغا.
كىمىكى بەيگىدە چىقسا گەر ئوٗتوٗپ،
بېرىمەن ئەڭ قاۋوٗل قوٗلوٗمنى پەتتە»①.
زالىم باي قوٗلچاقنىڭ قولىدىن توٗتوٗپ،
كۆرسەتتى كەلگەن شوٗ جامائەتكە.

---

① پەتتە — ئات بەيگىسى ياكى ئوغلاق تارتىشىش جەريانىدا بېرىلىدىغان موٗكاپاتنىڭ نامى.

قۇلچاقنىڭ يۇرىكى ئىچپىشتى شۇئان،
ئالغاندەك بىر لوقما پىچاقتا كىسىپ.
ئۇ ئۇشقا پەتتە بوپ كەتسە گەر بۇئان،
قالاتتى تىخىمۇ كۆلپەتكە پىتىپ.
ۋەتەنگە قاچىقى بولار ئىدى تەس.
قوشۇلۇپ يولىغا نەچچە تاغ ـ داۋان.
ئۇنىڭغا بۇ دۇنيا بولاتتى قەپەس.
ئۆتسە گەر هاياتى قۇللۇقتا هامان.
قىچىشنى ئويلىدى ئاداققى بىر رەت.
بۇ ئاخشام ئۇ تىكىپ هاياتنى دوغا.
ئۇنىڭچۇن ئىدى بۇ ئاخىرقى پۇرسەت،
ئاسان ۋە تىزلىكتە كەلمەيتتى قولغا.
قۇلچاق ئويلىنىپ، غەمخان ـ دىلكەشى.
ئەيۋش موماينىڭ كەلدى قىشىغا.
ئۇ ئىدى كۆيۈمچان يىقىن ـ سىردىشى،
هەم ياردەم قىلغانتى تالاي ئىشىغا.
باشلىدى سۆزىنى قۇلچاق: ئەي ئانا،
كەلدىم مەن قىشىڭغا، قاچاي دەپ يەنە.
زالىمدىن زالىمنىڭ چۇشسەم قولىغا.
يەتمەسمەن يۇرتۇمغا بەلكىم ئۆلگۈچە.
ئانامدەك ئەزىزسەن، كەچۈرگىن مىنى،
مەجبۇرمەن كىتىشكە مەن سىنى تاشلاپ.

كۆپ يىغلاپ ھەقاچان تېشىلدى كۆزى،
ئاتا ۋە ئانامنىڭ يولۇمغا قاراپ.
ــ ئانامدەك مەن سېنى باققانتىم، قوزام،
بولسىمۇ ئايرىلىش سەندىن، ماڭا تەس.
مەن ياتاي زىنداندا قاچقىن جان بالام.
شۇڭقار بول، ئورنۇڭدىن تۇرۇپ بىر كۈن دەس.
شۇ كۈنى كېچىسى ئەل جىمىققاندا،
قۇلچاق تېز ئېغىلغا كىردى پەم بىلەن.
موماي ــ ئۇ، كۆزەتچى بولدى تالادا،
قىلماستىن بۇ سەۋەب ئۆلۈشكە ئېرەن.
كۈللۈكنى① ئېپ چىقتى، خوشلاشتى قۇلچاق،
ئەيۇش ئانىنىڭ قولىغا سۆيۈپ.
ئاسماندا بىر يۇلتۇز ئىدى پارقىراق،
خوشلاشقان دىللارغا تۇرغاندەك كۈلۈپ.
ئات سالدى ئۇچقاندەك ۋەتەنگە قاراپ،
ئۇ ئىدى شۇ تاپتا شۇ قەدەر تىمەن.
باي ئۇقۇپ بۇ ئىشنى ئارقىدىن قوغلاپ،
ئات سالدى يۈزلىگەن ئادەملەر بىلەن.
شۇنچە قىلىپ يېتەلمەي ئارقىدىن ئۇلار،
قايتىشتى چۈش پەيتى ھالىدىن كېتىپ.

----

① كۈللۈك ــ بەيگىگە سالىدىغان يوگۈرۈك ئات.

قولچاقنىڭ بەختىگە تۇغۇلدى باھار،
ئاخىرى قوللۇقتىن ھۆرلۈككە چىقىپ.

* * *

بالا كەلسە قىرىنداشتىن

مەردانە، بەستلىك يېتىلگەن قولچاق،
كەلدى ئۇ ئاخىرى چوشمانغا يېتىپ.
قەلبىدە شادلىقتىن چېقىلدى چاقماق،
ئىچكەندە يۇرتىنىڭ سۈيىنى قېنىپ.
كەتكەنتى ئاتا ۋە ئانىسى ئۆلۈپ،
ماتەملىك قارايتتى تاغ، جىرا، ئەتراپ.
غەزەپتىن ئۇ ئۆتتى قاقاقلاپ كۈلۈپ،
كۆزىدە ئۆچلۈكنىڭ نۇرلىرى چاقناپ.
ئىنتىقام ئېلىشچۇن قاراقچىلاردىن،
توپلىدى يېنىغا قابىل ياشلاردىن.
ئادالەت تۇغىنى كۆتۈرۈپ ئېگىز،
قىرىشچۇن باسمىچى، يوغلۇق باشلاردىن.
ئىزناپنىڭ كەڭ كەتكەن شۇۋەرلىكىدە
باشلاندى ئۆزئارا ئېلىشىش-مەشىق.
قولچاقنىڭ باشلامچى رەھبەرلىكىدە،
ياسالدى قىلىچ، ئوق ۋە قارا مىلتىق.
سەرقولنى قۇتقۇزۇش زومىگەرلەردىن
ئۇلارنىڭ بىردىنبىر شوئارى ئىدى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى

ۋە ئامان ساقلاشتى ياۋۇز كۆزلەردىن،
خەلقنى، تاغ ـ ئېدىر، بىر سۈك يېرىنى.

*　　*　　*

سەرقولغا ھاكىمبەگ ئىدى مۇھەممەدشاھ،
تاجىكنىڭ ئۆز قىنى، پۇشتىدىن بولغان.
ناقابىل بولسىمۇ، مەنچىڭخان ئاڭا
بېرىپ پۇل، خېلى چوڭ مەنسەپكە قويغان.
مۇھەممەدشاھ كېلەتتى قۇلچاققا تاغا.
(تۇغقانلىق يىلتىزى تۇتاش ئىدى بەك).
شۇ سەۋەب چېرىك قىپ ئالدى يامۇلغا،
قۇلچاقنى قىلماق بوپ ئۆزىگە تىرەك.
چېرىكلەر مەشىقتىن تاپسا ماھارەت،
ياۋلارغا تاقابىل تۇراتتى بەردەم.
قۇلچاقنىڭ پىلانى ئىدى ھەقىقەت،
شۇملۇقنىڭ ئالدىنى ئالغۇچى مەلھەم.
قۇلچاق ئۇ باشلامچى بولۇپ مەشقاۋۇل،
مەشىققە سالدۇردى چېرىكلىرىنى.
تۇتۇپ ئۇ ھەقىقەت گەردىشىدىن يول،
ئويغاتتى يارۇدوست، شېرىكلىرىنى.
قۇلچاقنىڭ ھۆرمىتى ئاشتى ئاي ـ كۈنلەپ،
ئېغىزدىن ئېغىزغا تارقىلىپ نامى.
بۇ ئىشتىن مۇھەممەدشاھ ئۆتتى ئوغا يەپ،

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى

شادلىقتا تولمىدى كۆنى ـ ئەيىامى.
قۇلچاققا كىرىشتى توقۇشقا بەتنام،
يوقىتىش كويىدا ئۇنى كۆزىدىن.
ئامبالغا ــ يەكەنگە يوللىدى سالام،
خەت پۇتۇپ بۆلگۈنچى ـ نىزا سۆزىدىن:
«جانابى ئامبىلىم، تاپقايلا خەۋەر،
دىيارىم سەرقولدا يۈز بەردى ئاپەت.
قۇلچاق دەپ چىقتى بىر ساتقىن ـ مۇغەمبەر،
شۇ قەدەر ئىغۋاچى، تەلۋە، بەتنىيەت.
توپلىدى ئۆزىگە ئەسكەر ھەم شېرىك،
ئۇ بىزگە ۋە خانغا چىقارماقچى ئوق.
قىرقىمىساق قانتىن، ئۇ ئەبلەخ تىرىك
كۆمگۈسى بىزلەرنى ئىشلىتىپ زورلۇق».

* * *

يەكەننىڭ قاراڭغۇ، تار ـ زەي زىندانى
«كۇتۇۋالدى» قۇلچاقنى، شېرىكلىرىنى.
سەرقولنىڭ شۇ باتۇر ـ قەيسەر ئوغلانى،
بىلسىمۇ شۇملۇقنىڭ نېمىلىكىنى.
مۇھەممەدشاھ مۇرادقا يەتتى ۋە لېكىن،
بەتنىيەت ھامىنى يەيدۇ بېشىنى،
ئۇ قانداق كۆنلەرگە قالاركىن كېيىن،
چىدىدى قەستلەشكە قېرىندىشىنى.

ھەسەتخورلۇق چىرمىۋالغاچ دىلىنى،
پالتا چاپتى مۇھەممەدشاھ ئۆز پۇتىغا.
مانا ئەمدى قۇتقۇزالماي جېنىنى،
جان بەرمەكچى ياۋ ــ سۇدۇرنىڭ قولىدا.
ئاڭا بىر جۇپ قاناتتەك ئىدى شىر قولچاق،
بىلەلمىدى بۇنى ئاشۇ كالتە پەم.
سولاتقۇزۇپ ئۇنى ئارام تاپمىدى،
بولالمىدى سەلتەنەتتى مۇھتەرەم.
قوقەند بېگى كىردى يەنە دېۋەيلەپ،
تاپىنىدا چەيلەپ گۈلزار ـ چىمەننى.
ياۋۇزلۇقى ئاشتى ياۋنىڭ ھەسسىلەپ،
ئۇنتۇپ زىنھار ئادىمىيلىك دېگەننى.
لەشكەر بېشى سۇدۇر① دېگەن قاراقچى
تېگىش قىلدى تاش شەھەرگە باستۇرۇپ،
ھەر تەرەپتىن قورشاپ چېرىك، ئايغاقچى،
چىقتى قويماي ئۆي ـ ئۆيلەرنى ئاختۇرۇپ.
مۇھەممەدشاھنى تۇتۇپ چىقىپ بوينىدىن
باغلاپ قويدى سەينادىكى تۈۋرۈككە.
ياۋۇزلارغا كۆكرەك كېرىپ ئورنىدىن
تۇرالمىدى، ئىنتىلسىمۇ ھۆرلۈككە.

① سۇدۇر ــ قوقەند باسمىچىلىرىنىڭ كاتتىۋېشى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىكى ئادرېسى

ئىشەك مىسال باغلانغاندا مۇھەممەدشاھ.
بىلدى ئاندىن قىرىنداشنى، مەلئۇننى.
ئۇ چۈشەندى قىلغىنىنى چوڭ گۇناھ.
ئۆچۈرگىنى ئۈچۈن كۆيگەن يالقۇننى.
سولاتقاچقا ئۇ قۇلچاقنى بىگۇناھ.
قىلدى پۇشمان، چېكىپ ئازاب ئاقىۋەت.
نە يەتكۈسى پۇرسەت كېتىپ چەككەن ئاھ.
شىر يۈرەكنىڭ قۇلىقىغا، بولدى لەت!
تەخت، ئەمەل تەڭ يوقالدى قولىدىن،
مۇھەممەدشاھنىڭ قەلبى بولدى لەختە قان.
ئەجەل پۈراپ تۇرار ئىدى يولىدىن،
قاپقاراڭغۇ، تار بىلىنىپ بۇ جاھان.

*　　*　　*

«سەرقول قولدىن كەتتى» دېگەن شۇم خەۋەر
بېرىپ يەتتى قۇلىقىغا قۇلچاقنىڭ.
ئۇ غەزەپتە تىترەپ كەتتى شۇ قەدەر،
يېگىنىدەك قەلبى بىسىن پىچاقنىڭ.
«گۇناھى»نى ئاقلاش ئۈچۈن ئامبالدىن
ئۇ ئۆتۈندى بىر رەت پۇرسەت بېرىشنى.
بېرىپ دەرھال، ئۆتۈپ تاغ ۋە دەريادىن،
سەرقولدىكى باندىتلارنى قىرىشنى.
ئامبال ماقۇل كۆرۈپ قۇلچاق سۆزىنى،

قوشۇپ بەردى ئاڭا نەچچە يۈز چېرىك.
ئازاد قىلدى سەپداشلىرى، ئۆزىنى.
بەدىلىگە يۇدۇپ شۇنچە ئېغىر «يۈك».
قۇلچاق سەردار بولۇپ قوشۇن توپىغا،
سەرقول تامان تۇنجى جەڭگە ئاتلاندى.
ئەل ـ يۇرت غېمىدىن پۇكۇپ ئوتلۇق دىلىغا.
كۇلپەتلەرنى ئۇنتۇپ، قەۋەت شادلاندى.

* * *

ئاڭلاپ قۇلچاق خەۋىرىنى قاراقچى ـــ
كاتتىۋېشى چۆچۈپ كەتتى شۇ ھامان.
چۇمۇلىدەك يىتىراپ چېرىك، ئايغاقچى،
قاچماق بولدى ئۆز ئېلىگە شۇل تامان.
ھەيدەپ ماڭدى بۇلاپ ماڭغان چارۋىنى،
ئاقچىلارنى يۈكلەپ ئاتقا، تۆگىگە.
ئاڭلىمىدى يېتىملەرنىڭ زارىنى،
قان تىقىلغاچ ياۋنىڭ كۆكۈچ كۆزىگە.
جاندىن جۇدا قىلدى سۇدۇر شۇ مەھەل،
مۇھەممەدشاھنى، بالىلىرىنى تىغ ئۇرۇپ.
ئېچىنىشلىق ئۆلۈپ كەتتى بۇ بەتبەخت،
ياۋ قولىغا چۈشۈپ، ياۋغا يالۋۇرۇپ.

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

قوياشقا تۇتاشقان روھ

سۇدۇر تاشلاپ قاچتى بولاپ ماڭغاننى.
يېتىنىشكەندە ئاڭا قولچاق ئەسكىرى.
يىلپىز ھەدى قاچۇرغاندەك قاۋاننى،
پىتراپ كەتتى زالىم ياۋنىڭ لەشكىرى.
چېكىنىدۇرۇپ باندىتلارنى قوچتى شان،
ۋەدىسىگە ئەمەل قىلىپ ئامبالغا.
سەلتەنەتنى قولغا ئېلىپ شۇ ھامان،
كەلتۈردى بەت ۋەزىيەتنى خوپ ھالغا.
تارتىۋالغان مال - مۈلۈكنى دۈشمەندىن،
ئېگىسىگە بەردى قولچاق قايتۇرۇپ.
سۇنغان دىللار سۆيۈنگەچكە مەرد ئەردىن،
بولدى خۇشال، ئاڭا ئالقىش ياغدۇرۇپ.
ئەمىن تېپىپ ئامبال كۆڭلى يەكەندە،
بىسەرەمجان دىلى چۈشتى جايىغا.
قولىقىغا خوش خەۋەرلەر يەتكەندە،
خانغا ئاتاپ نامە پۈتتى شايىغا.

* * *

خاندىن پەرمان چۈشتى نەچچە ئاي ئۆتۈپ،
ھاكىمبەگ بوپ ئۆستى قولچاق سەرقولغا.
سەرقول خەلقى مەرد ئوغلىدىن سۆيۈنۈپ،
نەغمە بىلەن چۈشتى خۇشال ئۇسسۇلغا.

كۆنلەر ئۆتتى جىمجىت، خۇشال شۇ قەدەر،
ئەمما، شۇملۇق يەنە سايە تاشلىدى.
يىڭىلگەچكە سۇدۇر قىپچىپ دەربەدەر،
قوقەند خانى ئۆچ ئالماقنى باشلىدى.

* * *

داۋگۇاڭنىڭ ئون ئۈچىنچى يىللىرى،
تاجاۋۇزچى نۇرباي① ئاتلىق كىرگەندە،
ئەتراپ ئىدى شۇ قەدەر جىم، تىپتىنچ،
كۆرەڭلىكى تۇتتى ئۇنىڭ شۇ يەردە.
ئويلىدى ئۇ: قولچاق دېگەن نېمىتى؟
يەكسان قىلاي ئۇنىڭ نادان توپىنى.
كۆرۈپ قويسۇن گۇۋاھ بولۇپ تاش شەھەر،
مەن نۇرباينىڭ زايە كەتمەس ئوقىنى.
بىلىپ قالسۇن يىراقتىكى خان ئاتام،
ئەتە-ئۆگۈن زور غەلىبەمنى ئۇققاندا.
نۇرباي ماڭار ئىدى سەپتە خىرامان،
خىيالىدا ئۇچۇپ پەلەك-ئاسماندا.
تۇيۇقسىزلا «ھۇررا» دېگەن ئاۋازدىن
يەرۇجاھان كەلدى شۇئان لەرزىگە.
بۇركۇت شۇڭغۇپ چۇشكەن كەبى پەرۋازدىن،
ئوقلار ياغدى كەلگەن دۇشمەن بەستىگە.

----

① نۇرباي — قوقەند خانىنىڭ قوشبېگى.

كۆمۈش ساپلىق شەمشىرىنى كۆتۈرۈپ.
قۇلچاق ئوقتەك ئۆتتى سەپنىڭ ئالدىغا.
قىلىچ سالدى ياۋ كۆكسىگە پاتۇرۇپ،
ئات ئۈستىدە داجىماستىن ئارقىغا.
هايال ئۆتمەي چۈشتى يەرگە دومىلاپ.
قازان بېشى قوڭۇر چاچلىق نۇربايىنىڭ.
قاچتى قوقەند لەشكەرلىرى هاسىراپ.
تۆپرىقىغا قاراپ شۇئان ئالايىنىڭ.
قۇلچاق باشلىق غىلمان تاجىك ياشلىرى
چېكىندۈردى ياۋنى قىلىپ سۈر توقاي.
زوراۋانلىق قىلغانلارنىڭ باشلىرى
قالدى بۇندا قېنى ئېقىپ توختىماي.

* * *

يېگىلگەچكە بۇ نۆۋەتمۇ ئۇرۇشتا،
ۋەھشىيلەشتى مەدەلىخان ھەسسىلەپ.
كۆپلەپ قوشۇن يىغدى ھۇجۇم قىلىشقا.
قايتا جەڭدە تۇرۇش ئۈچۈن پۈت تىرەپ.
دېدى: «جەڭدە» يېڭىش ئۈچۈن ئەڭ ئاۋۋال
يوقاتقۇلۇق قۇلچاقنى پەم-قەست بىلەن.
تاپماق لازىم بوڭا تەدبىر، كۈچ-ئامال،
سەردار، سەرۋاز تەڭ باش قوشۇپ خوپ بەلەن.
قۇلچاق ئۆلسە بىزنىڭ دېمەك تاش شەھەر،

ئۇيغۇر كىتاب تورپىكتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىڭى ئادرېسى

ئۇ بولمىسا كۆچى چاغلىق باشقىنىڭ.
سەرقولنى بويسۇندۇرساقلا بىز ئەگەر،
خانلىق بولۇر شاھى يەر ـ مال، ئاقچىنىڭ.
مەدەلىخان شۇنداق كېڭەش ئۆتكۈزۈپ،
يولغا سالدى ئىككى مىڭچە چېرىكنى.
ئايغاقچىغا يالغان خەۋەر يەتكۈزۈپ،
لېيىتماقچى بولدى سۇنى ـ ئېرىقنى.

* * *

«ياۋنى ئەمدى تاغدۇمباشقا كەلمىش»دەپ،
خەۋەر كەلدى سەرقول بېگى قۇلچاققا.
ساتقىنلارغا ئايغاقچىلار پۇل خەجلەپ،
بۇ خەۋەرنى تاراتقۇزدى ھەر ياققا.
كىم پەم ئەتسۇن، ئۆزىدىن كەلگەن شۇملۇقنى،
قۇلچاق كۆچنى تاغدۇمباشقا يۆتكىدى.
ئۆزى قېلىپ تاش شەھەردە، قوۋۇقنى ـ
قوغداش ئۈچۈن ئۇ تەرەپكە ئۆتمىدى.
كەلدى دۈشمەن خۇددى قارا قۇيۇندەك،
ئاۋۇالقىدەك يەنە چۇشمان تەرەپتىن.
قۇلچاقنىڭ يۈز ئادىمىدىن سىرت، دېمەك،
ياردەمچىسى يوقتى بۇ چاغ بۆلەكتىن.
تاش شەھەرنى قورشىۋالدى دۈشمەنلەر،
باشلاندى تېز شىددەت بىلەن ئېتىشىش.

ئىس ـ تۈتەككە تولدى تىترەپ ئاسمان ـ يەر،
داۋام قىلدى ئون كۈن ئۇدا ئېلىشىش.
مىڭدىن ئارتۇق دۈشمەن ئوق يەپ بەردى جان،
قۇلچاقىنىڭمۇ قالدى بىرلا ئەسكىرى.
ئىلاج بولماي كۆپ دۈشمەنىنىڭ ئالدىدا،
زەخىملەندى قۇلچاقىنىڭمۇ كۆپ يېرى.
ئون بىرىنچى كۈنى جەڭنىڭ تاڭ سەھەر،
شەپەق نۇرى يېيىلغان چاغ ئۇيۇقتا.
تاش شەھەرنى ئوقتا تۈتتى دۈشمەنلەر،
يەنە قايتا ھۇجۇم قوزغاپ قوۋۇقتا.
رەھىمسىز ئوق كېلىپ تەگدى يۈرەككە،
قۇلچاق بەگ ئاھ، سەنتۈرۈلۈپ يىقىلدى.
مۇسىبەتتىن ئاھلار يەتتى پەلەككە،
تۆكۈپ يامغۇر كۆكتە چاقماق چېقىلدى.
كۇھىستان يۇرت چۈمۈپ چەكسىز ماتەمگە،
بۇ قەھرىمان ئوغلى ئۈچۈن تۆكتى ياش.
كەلدى قىسقا بۇ ئوت يۈرەك ھاتەمگە
ئۆزى سۆيگەن ئادالەتنى دەپ ياشاش.
قەھرىمانىنىڭ كۆكرىكىدىن ئاققان قان
تاش قەلئەنى قىزىل رەڭگە بويىدى.
روھى ئۇنىڭ كۆتۈرۈلۈپ قۇياشقا،
تەپتى ئەلنىڭ ۋۇجۇدىغا ئورنىدى.

قۇلچاق كەتتى، بىراق ئۇنىڭ يول ـ ئىزى،
قالدى مۇندا مىڭلاپ دىلغا كۈچ بېرىپ.
ياۋغا قارشى ئەلنىڭ ئاشتى جۇرئىتى،
ۋەتىنىنى قوغداش ئۈچۈن جان تىكىپ.
توختاتمىدى شۇندىن باشلاپ كۈرەشنى،
زوراۋانغا قارشى بىرلىك سەپ قۇرۇپ.
ئەل كۈرەشتىن تاپتى تىنچلىق، گۈللەشنى،
ۋەتەن ئازاد بولۇپ، سۈبھى ـ تاڭ يورۇپ.

خاتىمە

داستانىم پۈتتى، لېكىن كەلدى چولتا ــ
قەلىمىم قەھرىمانىنى سۈپەتلەشكە.
تاۋلاندى قەلبىم، ئەمما ئۇلۇغ روھتا،
ياشاشتىن مۇددىئانى سىېلىپ ئەسكە.
ۋەتەنگە، مىللىتىگە ساداقەتنى،
بېغىشلاپ ياشاش ئۇلۇغ نەقەدەر ـ ھە.
ياراتتى قەھرىمانلار سائادەتنى،
ئەۋلادلار بەختى ئۈچۈن ھەر قەدەمدە.
يىپيېڭى ئەسىر بويلاپ ئالغاندا يول،
ئەجدادلار ئىزى بولغاي بىزگە ماياك.
شۇ ئۇلۇغ روھتا ماڭساق تۇتۇشۇپ قول،
دەۋرانىم گۈللەپ، كۆلەر بۇ ئانا خاك①.

- - - -

① خاك ــ تۇپراق.

[General Information]
书名=塔吉克人心目中的我　维吾尔文
SS号=40229168